

OSNOVNA ŠOLA CANKOVA

Cankova 27

9261 Cankova

RAZISKOVALNA NALOGA

SPREJMEŠ? SPREJMEM.

ODNOS MLADIH DO DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH

PODROČJE: SOCIOLOGIJA

Mentorici:

Silvestra Gomboc, prof. geo. in ped.

Lea Skrivanek, prof. tjn.

Avtorici:

Sanja Obrovnik

Zarja Bertalanič

Cankova, 2022

ZAHVALA

Zahvalili bi se radi vsem, ki so nama dajali spodbudne besede in naju pri delu podpirali.

Iskreno se zahvaljujeva mentoricama Silvestri Gomboc in Lei Skrivanek, ki sta nama bili ves čas v veliko podporo in pomoč. Hvaležni sva za čas, ki sta nama ga namenili za dajanje napotkov in nasvetov.

Zahvala gre prav tako vsem, ki so nama bili pripravljeni pomagati in sodelovati pri izdelavi raziskovalne naloge. Posebna zahvala gre tudi društvu Legebitra, ki so nama omogočili izvedbo intervjuja in g. Leopoldu Štefaniču, ki si je vzel čas in odgovoril na vprašanja v intervjuju ter dobri prijateljici, ki si je prav tako vzela čas in odgovorila na najina vprašanja.

Sanja in Zarja

POVZETEK

Del odraščanja in zorenja je tudi spraševanje o tem, kakšna je naša spolna identiteta. Nekateri posamezniki v času odraščanja začutijo, da je njihova spolna usmerjenost drugačna od večine. Poznamo več spolnih usmerjenosti, ki jih zajamemo v kratici LGBTQ+. Že od prazgodovine naprej se je pisalo o teh osebah. Žal pa spolno drugače usmerjene osebe še danes nimajo enakih pravic kot ostali in tako je zaznati velike razlike po vsem svetu. Prisotni sta homofobija in diskriminacija, ki pa se z leti zmanjšujeta. V Sloveniji in po svetu se tako organizirajo različni dogodki, ki so namenjeni drugače spolno usmerjenim, s katerimi ozaveščajo javnost o svoji drugačni spolni identiteti.

Z najino raziskovalno nalogo sva želeli ugotoviti, kakšen odnos imajo mladostniki do teh oseb. Raziskovali sva s pomočjo anketnega vprašalnika in intervjuja, ki nama ga je podal socialni pedagog, član društva Legebitra ter dobra prijateljica. Želeli sva ugotoviti, koliko mladih pozna drugače spolno usmerjene osebe, ali jim je nelagodno ob javnem razkazovanju ljubezni med osebama istega spola in kako bi reagirali, če bi jim njihov prijatelj/-ica povedala, da je drugače spolno usmerjen/-a. Raziskali pa sva tudi mnenja o istospolnih porokah in posvojitvah otrok.

Ljudje si homoseksualnost razlagajo zelo različno. Zato je bil glavni namen raziskovalne naloge razbiti mite in stereotipe, ki se pojavljajo ob tej temi.

Ključne besede: LGBT, istospolnost, drugačna spolna usmerjenost, parada ponosa

ZUSAMMENFASSUNG:

Zwischen der Adoleszenz und dem Reifeprozess stellen sich die Jugendlichen oft Fragen über ihre Geschlechtsidentität. Einige von ihnen stellen sehr früh fest, dass ihre sexuelle Orientierung anders ist. Die wird mit der Abkürzung LGBTQ+ bezeichnet. Man hat schon in der Urgeschichte über sexuell anders orientierten geschrieben, jedoch haben sie noch heute mangelhafte Rechte überall in der Welt. Dabei sprechen wir über Homophobie und Diskriminierung, die aber in letzter Zeit weniger wurde. In Slowenien und in der Welt werden verschiedene Veranstaltungen organisiert, mit dem Ziel die Öffentlichkeit über verschiedene Geschlechtsidentität aufzuklären.

Mit unserer Forschungsarbeit wollten wir herausfinden, was für eine Beziehung die Jugendlichen zu diesem Thema haben. Wir haben mit Hilfe einer Meinungsumfrage und eines

Interviews erforscht. Das Interview machten wir mit einem Sozialpädagogen, der auch ein Mitglied des Vereins Legebitra ist. Wir wollten auch herausfinden, ob Jugendliche sexuell anders orientierte kennen, wie fühlen sie sich, wenn jemand ihre Orientierung in der Öffentlichkeit zeigt, und wie würden sie reagieren, wenn sie einen solchen Freund hätten. Wir wollten auch wissen, wie ihre Meinung über Adoption der Kinder und Hochzeit unter Homosexuellen ist.

Die Menschen erklären sich Homosexualität sehr verschieden. Deswegen war das wichtigste Ziel unserer Forschungsarbeit die Mythen und Stereotypen über dieses Thema zu brechen.

Schlüsselwörter: LGBT, Homosexualität, sexuelle Orientierung, Pride-Parade

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	1
1.1. OPREDELITEV PROBLEMA, NAMEN IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE	1
1.2. HIPOTEZE.....	2
1.3. METODOLOGIJA DELA.....	3
2. TEORETIČNI DEL	4
2.1. SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNA USMERJENOST	4
2.2. RAZLIČNE SPOLNE USMERJENOSTI IN RAZLAGA OSNOVNIH POJMOV.....	4
2.3. POJAV SPOLNIH USMERJENOSTI, VZROKI IN MNENJA STROKOVNJAKOV	5
2.4. PRVE RAZPRAVE IN ZAPISI DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH SKOZI ZGODOVINO.....	6
2.5. PRAVICE SPOLNO DRUGAČE USMERJENIH PO SVETU IN V SLOVENIJI	7
2.6. ZAČETKI ORGANIZIRANEGA GIBANJA DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH PO SVETU	8
2.7. ZAČETKI ORGANIZIRANEGA GIBANJA DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH V SLOVENIJI	8
2.7.1. PROTESTNO PITJE RADENSKE IN PRVE PARADE PONOSA V SLOVENIJI	9
2.8. DRUŠTVA IN ORGANIZACIJE V SLOVENIJI.....	9
2.9. NESTRPNOST IN DISKRIMINACIJA – HOMOFOBIA	10
2.9.1. VPLIV HOMOFOBIE NA DUŠEVNO ZDRAVJE LGBT OSEB IN NASILJE NAD NJIMI	11
3. EMPIRIČNI DEL	12
3.1. ANALIZA ANKETE.....	12
3.1.1. POVZETEK ANALIZE ANKETE.....	31
3.2. INTERVJU.....	32
3.2.1. ANALIZA INTERVJUJA S PROGRAMSKIM SODELAVCEM LEGBITRE g. LEOPOLDOM ŠTEFANIČEM.....	32
3.2.2. ANALIZA INTERVJUJA Z DRUGAČE SPOLNO USMERJENO OSEBO	34
4. ZAKLJUČEK.....	38
5. LITERATURA IN VIRI.....	44
6. PRILOGE.....	46
PRILOGA 1: ANKETNI VPRAŠALNIK.....	46
PRILOGA 2: INTERVJU 1.....	52
PRILOGA 3: INTERVJU 2.....	58

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Anketiranci glede na spol	12
Tabela 2: Anketiranci glede na starost.....	13
Tabela 3: Anketiranci glede na kraj bivanja	14
Tabela 4: Anketiranci glede na to, ali so že kdaj slišali za drugače spolno usmerjene osebe	14
Tabela 5: Anketiranci glede na to kako poznajo našete pojme.....	15
Tabela 6: Anketiranci glede na mnenje, kako se oblikuje spolna identiteta posameznika	16
Tabela 7: Anketiranci glede na to, ali jih drugače spolno usmerjene osebe motijo	16
Tabela 8: Anketiranci glede na to ali podpirajo drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic.....	17
Tabela 9: Odgovori anketirancev, kje imajo drugače spolno usmerjeni največ težav.....	18
Tabela 10: Anketiranci glede na to ali poznajo koga, ki je drugače spolno usmerjen.....	18
Tabela 11: Reakcije anketirancev na to, če bi bil njihov prijatelj drugače spolno usmerjen	19
Tabela 12: Odgovori anketiranih glede na mnenje, ali bi morali drugače spolno usmerjeni enake pravice kot ostali.....	20
Tabela 13: Mnenja anketiranih ali so drugače spolno usmerjene osebe diskriminirane	21
Tabela 14: Mnenja anketiranih ali diskriminacija vpliva na duševno zdravje drugače spolno usmerjenih oseb.....	22
Tabela 15: Odgovori anketirancev ali so kdaj uporabili kakšno žaljivko	23
Tabela 16: Mnenja anketirancev, kako bi se počutili ob pogledu na drugače spolno usmerjene	23
Tabela 17: Mnenje anketirancev, kakšen odnos ima okolica do drugače spolno usmerjenih	24
Tabela 18: Odgovori anketiranih ali na njihovo mnenje vplivajo starši	25
Tabela 19: Strinjanje s poroko drugače spolno usmerjenih.....	26
Tabela 20: Strinjanje s posvojitvijo otrok drugače spolno usmerjenih	27
Tabela 21: Poznavanje društev	27
Tabela 22: Mnenja anketiranih ali društva vplivajo na sprejemanje drugače spolno usmerjenih	28
Tabela 23: Mnenja anketiranih ali mediji in splet vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih..	29
Tabela 24: Mnenja anketiranih o tem, ali bi bilo potrebno v šolah več pogovarjati o tej temi.....	30
Tabela 25: Mnenja anketirancev, ali je drugačna spolna usmerjenost modna muha	30

SEZNAM GRAFOV

Graf 1: Anketiranci glede na spol.....	13
Graf 2: Anketiranci glede na starost	13
Graf 3: Anketiranci glede na kraj bivanja	14
Graf 4: Anketiranci glede na to, ali so že kdaj slišali za drugače spolno usmerjene osebe	14
Graf 5: Anketiranci glede na to kako poznajo našete pojme.....	15
Graf 6: Anketiranci glede na mnenje, kako se oblikuje spolna identiteta posameznika	16
Graf 7: Anketiranci glede na to, ali jih drugače spolno usmerjene osebe motijo	17
Graf 8: Anketiranci glede na to ali podpirajo drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic.....	17
Graf 9: Odgovori anketirancev, kje imajo drugače spolno usmerjeni največ težav.....	18
Graf 10: Anketiranci glede na to ali poznajo koga, ki je drugače spolno usmerjen	19
Graf 11: Reakcije anketirancev na to, če bi bil njihov prijatelj drugače spolno usmerjen.....	20
Graf 12: Odgovori anketiranih glede na mnenje, ali bi morali drugače spolno usmerjeni enake pravice kot ostali.....	20
Graf 13: Mnenja anketiranih ali so drugače spolno usmerjene osebe diskriminirane	21

Graf 14: Mnenja anketiranih ali diskriminacija vpliva na duševno zdravje drugače spolno usmerjenih oseb.....	22
Graf 15: Odgovori anketirancev ali so kdaj uporabili kakšno žaljivko.....	23
Graf 16: Mnenja anketirancev, kako bi se počutili ob pogledu na drugače spolno usmerjene.....	24
Graf 17: Mnenje anketirancev, kakšen odnos ima okolica do drugače spolno usmerjenih	25
Graf 18: Odgovori anketiranih ali na njihovo mnenje vplivajo starši.....	26
Graf 19: Strinjanje s poroko drugače spolno usmerjenih	26
Graf 20: Strinjanje s posvojitvijo otrok drugače spolno usmerjenih.....	27
Graf 21: Poznavanje društev	28
Graf 22: Mnenja anketiranih ali društva vplivajo na sprejemanje drugače spolno usmerjenih	28
Graf 23: Mnenja anketiranih ali mediji in splet vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih	29
Graf 24: Mnenja anketiranih o tem, ali bi bilo potrebno v šolah več pogovarjati o tej temi	30
Graf 25: Mnenja anketirancev, ali je drugačna spolna usmerjenost modna muha.....	31

1.UVOD

Drugače spolno usmerjeni postajajo vedno bolj prepoznavni in vidni, vendar se zdi, da to še vedno ni tema, o kateri se dovolj govori in ozavešča. Tudi sami dolgo nisva kaj dosti razmišljali o tem, ampak naju je splet okoliščin privedel do raziskovanja in ozaveščanja o tej temi. Temo naloge sva izbrali predvsem zato, ker imava sami dobro prijateljico, ki je homoseksualka. Ker se nama dolgo ni upala razkriti, čeprav sva čutili, da jo nekaj teži, smo lani skoraj pretrgale dolgoletno vez prijateljstva. Ko se nama je kljub pomislekom zaupala, sva bili sprva presenečeni, vendar sva ji stali ob strani in ob tem ugotovili, s čim vse se je srečevala, kakšne strahove in stiske je doživljala. Zaradi vsega tega naju je začelo vse bolj zanimati počutje drugače spolno usmerjenih v Sloveniji. Ugotoviti sva tudi želeli kakšen odnos imajo mladi v Sloveniji do teh oseb. Temo želiva čim bolj obdelati in jo tudi približati drugim. Osebe, ki niso heteroseksualne se lahko v Sloveniji soočajo z različnimi izzivi, s katerimi se ostali prebivalci ne srečujejo, predvsem s predsodki, diskriminacijo in raznimi nasprotovanji. Posledic, ki jih pustijo na posamezniku, pa se pogosto premalo zavedamo ali se jih sploh ne zavedamo. Čeprav je diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti še vedno čutiti, se pravice drugače spolno usmerjenih skozi čas počasi izboljšujejo. Je pa v Sloveniji še vedno močno zakoreninjena heteronormativnost. Mnenja družbe o drugače spolno usmerjenih so zelo odvisna od okolice v kateri živimo. Na sprejemanje le teh pa vplivajo vera, vzgoja, narodnost in druga prepričanja.

V Sloveniji delujejo različna društva, ki pomagajo tem osebam, izvajajo dejavnosti in tabore ter skrbijo za njihovo mentalno zdravje. Vsako leto v mesecu ponosa ta društva priredijo različne aktivnosti, ki so zadnja leta zaradi pandemije koronavirusa večinoma virtualna, na spletu in različnih družabnih omrežjih. Vsekakor pa pripomorejo k širši osveščenosti o temi, ki jo raziskujemo.

1.1. OPREDELITEV PROBLEMA, NAMEN IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE

Sodobni čas nam preko družabnih omrežjih ponuja veliko objav na temo drugače spolno usmerjenih in odnosa do te tematike. Tudi v vsakdanjem življenju je opaziti veliko stereotipnih mnenj o drugače spolno usmerjenih, ki posledično negativno vplivajo na odnos do njih. Zato se nama je ta tema zdela zanimiva kot raziskovalna vsebina, s katero bi lahko tudi ozaveščali

mlade o primernem odnosu. Predvsem pa naju je k raziskovanju spodbudila osebna izkušnja najine dobre prijateljice.

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti kakšno je mnenje mladih o drugače spolno usmerjenih. Skozi intervjuje pa sva želeli izvedeti strokovno mnenje o drugače spolno usmerjenih ter mnenje drugače spolno usmerjene osebe.

Cilji raziskovalne naloge so:

- podrobno raziskati izbrano tematiko;
- raziskati, kako se je prepoznavnost drugače spolno usmerjenih spreminjala skozi zgodovino;
- raziskati pravice drugače spolno usmerjenih v Sloveniji in po svetu;
- ugotoviti kako homofobija vpliva na drugače spolno usmerjene in kje se z njo srečujejo;
- preveriti kako dobro so mladi seznanjeni z dano tematiko;
- ugotoviti ali mladi sprejemajo drugačno spolno usmerjenost;
- razbiti stereotipe o drugače spolno usmerjenih;
- pripomoči k ozaveščenosti najinih vrstnikov o tej tematiki.

1.2. HIPOTEZE

Pred izdelavo raziskovalne naloge sva si zadali naslednje hipoteze, ki se večinoma nanašajo na odnos mladih do drugače spolno usmerjenih oseb.

H 1 Mladi so slabo seznanjeni s tematiko drugače spolno usmerjenih.

H 2 Večina mladih ne sprejema istospolno usmerjenih oseb.

H 3 Mladi so mnenja, da imajo spolno drugače usmerjeni največ težav v javnosti.

H 4 Spolno drugače usmerjeni imajo v drugih državah sveta več pravic kot v Sloveniji.

H5 Mladi menijo, da homofobija ne vpliva na mentalno počutje drugače spolno usmerjenih in njihovo samopodobo.

H6 Mladi menijo, da se vsak sam odloči, katere spolne usmerjenosti bo.

H7 Mnenje staršev in vzgoja vplivata na odnos mladih, do drugače spolno usmerjenih.

H8 Drugače spolno usmerjeni se najprej razkrijejo tistim, ki jim najbolj zaupajo (prijateljem, družini).

H9 Številne informacije na spletu in v medijih pozitivno vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih v družbi.

H10 Društva, ki delujejo na tem področju, pomembno vplivajo na boljšo sprejetost drugače spolno usmerjenih v družbi.

H11 Drugače spolno usmerjene osebe so še vedno diskriminirane in izpostavljene različnim oblikam nasilja.

H12 Mladi menijo, da se v izobraževalnih ustanovah premalo govori o tej temi.

1.3. METODOLOGIJA DELA

V teoretičnem delu sva za raziskovanje teme in razlago pojmov uporabili predvsem proučevanje številnih spletnih virov. Veliko koristnih informacij sva našli na spletnih straneh Legebitre in društva DIH. Posluževali sva se tudi spletnih strani v tujih jezikih, predvsem v angleščini. Literaturo v knjižnici o dani tematiki je težko najti, tako je bilo teh virov nekoliko manj.

V empiričnem delu sva raziskovali odnos mladih do omenjene tematike. Pri tem sva uporabili metodo anketiranja. Anketo sva sestavili s pomočjo spletne strani 1-ka. Ustvarjeno anketo sva posredovali mladim po različnih kanalih kot so družabna omrežja in elektronska pošta. Zbrane podatke sva nato obdelali, tabelarično in grafično prikazali ter jih interpretirali.

Poleg ankete sva v empiričnem delu uporabili metodo intervjuja. Prvega sva opravili z gospodom Leopoldom Štefaničem, univerzitetnim diplomiranim pedagogom in andragogom, programskim sodelavcem na področju svetovanja in samopomoči *pri društvu LEGEBITRA*. Po predhodnem dogovoru sva mu intervju posredovali po elektronski pošti in nanje je pisno odgovarjal. Vrnjen intervju sva nato analizirali in zapisali povzetke. Drug intervju sva izvedli s prijateljico, ki je drugače spolno usmerjena in je želela ostati anonimna. Ker gre za najino prijateljico, sva ji vprašanja postavili osebno. Tudi te odgovore sva analizirali in povzeli.

Ob koncu naloge sva podatke ankete in odgovore iz intervjujev med seboj primerjali in s pomočjo ugotovitev potrdili oziroma zavrgli hipoteze, ki sva si jih zastavili na začetku raziskovanja.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNA USMERJENOST

Spolna identiteta pomeni, kako oseba občuti in definira svoj spol. Del odraščanja in zorenja je, da se sprašujemo, kakšna je naša spolna identiteta. Nekateri občutki, kot so zmedenost, nesigurnost vase, ki so lahko del poti raziskovanja samega sebe, so ustvarjeni zato, ker ima okolica različne predstave o tem. Različne kulture, religije in ljudje menijo, da je spolna identiteta odločitev posameznika, kar seveda ni res. (Perger, 2021) V naši družbi se pričakuje, da se bodo osebe identificirale bodisi z moškim, bodisi z ženskim spolom, ki jim je pripisan ob rojstvu. Spolna identiteta se lahko skozi čas spremeni, kar pomeni, da ni stalna. Velja za vsakega od nas in ni vezana na starost. Spolna identiteta ni odločitev, temveč je naravni del vsakega posameznika in se razlikuje od človeka do človeka. (Medmrežje 1) Spolna usmerjenost pa opisuje čustveni, romantični ali spolni nagon do druge osebe. Koncept spolne usmerjenosti se nanaša na več kot le na spolno vedenje. Vključuje tako čustva kot identiteto. (Medmrežje 2) Spolna usmerjenost je tako kot spolna identiteta fluidna, torej se lahko večkrat spremeni in ni stalna.

2.2. RAZLIČNE SPOLNE USMERJENOSTI IN RAZLAGA OSNOVNIH POJMOV

Poznamo več spolnih usmerjenosti. Da zajamemo vse spolne usmerjenosti, uporabimo kratico LGBTQ+, ki v prvi vrsti predstavlja lezbijke, geje, biseksualce, transseksualce in kvir oziroma questioning. (Medmrežje 3)

HETEROSEKSUALNOST

Ta kategorija spolne usmerjenosti se običajno opisuje kot »naravna«, saj opisuje osebe, ki jih privlači oseba nasprotnega spola. Je oblika spolne usmerjenosti, ki je najbolj sprejeta po svetu in je ravno nasproten pojem homoseksualnosti.

HOMOSEKSUALNOST

Izraz, ki ima korenine na področju biologije in medicine ter se nanaša na posameznike, ki doživljajo spolno, čustveno ali romantično privlačnost do ljudi istega spola. Pojma vezana na homoseksualnost sta gej in lezbijka. Gej je oseba moškega spola, ki ga privlačijo moški, lezbijka pa je ženska, ki jo privlačijo osebe ženskega spola.

BISEKSUALNOST

Spolna usmerjenost, ki opisuje posameznike, ki doživljajo romantično, spolno ali čustveno privlačnost do obeh spolov. Biseksualne osebe, poimenujemo tudi s kratico »bi«.

PANSEKSUALNOST

Opisuje osebe, ki lahko doživijo privlačnost do katere koli osebe ne glede na njihov spol ali spolno usmerjenost. Panseksualni ljudje včasih sebe imenujejo spolno slepe, saj družbeni in/ali biološki spol nista odločilna dejavnika za njihovi romantično ali spolno privlačnost do drugih. (Belge, Bieschke, 2011)

TRANSSEKSUALNOST

Transseksualni ljudje, so tisti, ki se v svojem biološkem spolu ne počutijo dobro in ga želijo zamenjati. Po navadi to storijo tudi z zdravstveno pomočjo.

NESIGURNOST ALI QUESTIONING

Izraz, ki se uporablja za osebe, ki o svoji spolni usmerjenosti še niso prepričane in še raziskujejo same sebe.

QUEER

Krovni izraz, ki opisuje posameznike, ki niso heteroseksualni. Uporaba besede queer odpira možnost posameznikom, ki se ne morejo uvrstiti v ostale spolne usmerjenosti in nočejo biti odvisni od spolne usmerjenosti ali spola. Nekoč je imel izraz negativen pomen, a se je danes beseda queer znova pojavila kot običajen in sprejemljiv način, da se posameznik identificira. (Medmrežje 4)

2.3. POJAV SPOLNIH USMERJENOSTI, VZROKI IN MNENJA STROKOVNJAKOV

Druge spolne usmerjenosti, predvsem homoseksualnost so obstajale v vsej zgodovini človeštva, v vseh kulturah in povsod po svetu. Večina kultur druge spolne usmerjenosti razen heteroseksualnosti ne spodbuja. Sprejemanje ali zavračanje s strani javnosti ne vpliva na število drugače spolno usmerjenih, kar nam pove, da družba ne vpliva na pojav drugih spolnih usmerjenosti. Dokazano pa je, da se takšni ljudje v kulturah, kjer drugače spolne usmerjenosti ne sprejemajo, ponavadi ne razkrijejo v javnosti. Do leta 1973 so imeli homoseksualnost in

druge spolne usmerjenosti označene kot spolno motnjo, po tem letu pa so jo črtali s seznama bolezni. V moderni psihiatriji se spolne usmerjenosti same po sebi ne zdravijo. Pomaga se le tistim, ki imajo hujše in resnejše težave s sprejemanjem drugačne spolne usmeritve ter ne nazadnje tudi težave s sprejemanjem samega sebe. (Medmrežje 5) Ali nekdo postane drugače spolno usmerjen po lastni odločitvi ali pa gre za danost, ki je postavljena že ob rojstvu, ostaja še vedno vprašanje mnogih znanstvenikov in strokovnjakov. Nekatere raziskave so pokazale, da imajo drugače spolno usmerjeni in heteroseksualci določene centre v možganih različno razvite, a to ne dokazuje ničesar. Trenutno se znanost nagiba k temu, da ne gre za prostovoljno izbiro posameznika, ampak za psihološko in fiziološko danost. (Marcus, 2005)

2.4. PRVE RAZPRAVE IN ZAPISI DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH SKOZI ZGODOVINO

Zgodovino drugače spolno usmerjenih lahko lociramo tako daleč po zgodovinskem traku, kakor nam to dovoljuje, skozi stoletja sprejemanja, preganjanja, kaznovanja, zatiranja in skrivnostnosti. Osnova drugače spolno usmerjenih se ni spremenila, bistveno se je spreminjala le družba in odnos le-te do drugače spolno usmerjenih. Od Antične Grčije, ki je drugače spolno usmerjene sprejemala, je minilo že mnogo stoletij in v tem času se je zgodilo veliko sprememb. Prav iz Antične Grčije izhajajo prvi znani zapisi drugače spolno usmerjenih in njihovih odnosov. Ti odnosi niso bili tako razširjeni kot odnosi moškega in ženske, a so se kljub temu pogosto dogajali. Odnosi drugače spolno usmerjenih v tistem času niso bila klasična razmerja, kot jih poznamo danes, saj so imeli bolj pedagoški pomen. Iz grškega sveta izhaja tudi izraz pederastija, ki pomeni odnos med odraslim moškim in mladostnikom oziroma pubertetnikom. Skozi leta je atenska pederastija izumrla, najbolj uveljavljena pa je bila v šestem stoletju pred našim štetjem. Kljub temu, da je v zgodovini ta odnos veljal za ideal in je bil sprejet s strani družbe, pa danes velja le za izkoriščanje in zlorabo mladoletne osebe.

V času Antične Grčije se pojavi tudi tako imenovana transseksualnost, ki pa v nam bližjem časovnem obdobju doživi razcvet. Na prelomu devetnajstega in dvajsetega stoletja se je transseksualnost začela bolj uveljavljati in tudi sprejemati. Ne le v državah razvitega sveta, temveč po celotnem svetu. Ni šlo le za spremembe spola, ki so bile kirurško mogoče šele desetletja kasneje, temveč za občutek miru in zadovoljstva v svojem telesu in oblekah. Nato pa sledi tematično obdobje za vse drugače spolno usmerjene. V začetku dvajsetega stoletja se pišejo različna literarna dela, ki govorijo o tem, kako se cerkev ni obremenjevala z drugače

spolno usmerjenimi in njihovim načinom življenja. Pojavijo se mnoga nasprotovanja tem literarnim delom s strani zgodovinarjev, ki se s to tematiko ukvarjajo. Boswellu in njegovemu literarnemu delu pod imenom »Social Tolerance and Homosexuality« v katerem opisuje, da so zgodnji krščani dovoljevali zveze med drugače spolno usmerjenimi, nasprotuje veliko avtorjev. Ti zapisujejo, da so bile drugačne spolne usmerjenosti že pred enajstim stoletjem preganjane in označene za hujši greh. Večina del pa se strinja, da je z vse večjo vlogo krščanske vere prišlo tudi zatiranje, kaznovanje ter pobijanje pripadnikov skupnosti drugače spolno usmerjenih. (Medmrežje 6)

2.5. PRAVICE SPOLNO DRUGAČE USMERJENIH PO SVETU IN V SLOVENIJI

V 70 državah po svetu je zveza drugače spolno usmerjenih prepovedana. V Bangladešu, Barbadosu, Gvajani, Sierr Leone, Katarju, Ugandi in Zambiji bi zaradi svoje drugačne spolne usmerjenosti lahko svoje življenje preživeli v zaporu. Devet držav pa drugače spolno usmerjene kaznuje s smrtjo. Poroke drugače spolno usmerjenih so od maja 2019 priznane v 27 državah sveta. (Medmrežje 7) Pri nas v Sloveniji pa je bil sprejet zakon o možnosti registracije istospolne zakonske zveze. (Medmrežje 8) Kljub zakonsko opredeljeni enakosti, pa se drugače spolno usmerjeni še vedno soočajo z določenimi oblikami sistemske diskriminacije, predvsem pri urejanju njihovih partnerskih skupnosti. (A. Prince, 2019) Na obseg njihovih pravic in njihovih otrok vplivajo družbeni in pravni procesi doma in na tujem. Čeprav družinsko pravo v Evropi ni enotno urejeno in je odvisno od tradicij posameznih držav, pa se ureditve ena drugi postopoma približujejo, zlasti zaradi odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgu. Poleg tega vedno več držav v EU in zunaj nje sprejema zakone, ki izenačujejo medsebojne pravice partnerjev različnega in istega spola ter omogočajo možnost posvojitve otrok. Pri nas je bil leta 2012 Družinski zakonik zavrnjen na referendumu, zato Slovenija sodi v skupino držav, ki drugače spolno usmerjenih oseb ne obravnava na enak način kot heteroseksualno usmerjene osebe. Zakon o registraciji drugače spolno usmerjenih zvez je bil sprejet leta 2005, vendar se je doslej pred ustavnim sodiščem in pred drugimi državnimi organi že večkrat izkazal kot diskriminatoren in protiustaven. Drugače spolno usmerjenim, ki so svojo skupnost registrirali, namreč priznava zgolj nekatere partnerske pravice, odreka pa jim druge, zlasti socialne pravice. V razmerju do otrok pa imajo skladno s sodno prakso partnerji, ki živijo v drugače spolno usmerjenih družinah pravico do posvojitve biološkega otroka partnerja.

Družino staršev istega spola imenujemo mavrična družina. Pojem izhaja iz angleško govorečega sveta, v Nemčiji pa je bil sprejet kot uradni pojem v slovarju nemškega književnega jezika. (Medmrežje 8)

2.6. ZAČETKI ORGANIZIRANEGA GIBANJA DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH PO SVETU

Začetki organiziranega gibanja spolno drugače usmerjenih segajo v leto 1969, ko so se aktivisti zbrali v mestih ZDA, da bi zahtevali svoje državljanske pravice. Vse ostale drugače spolno usmerjene, ki takrat še niso bili člani te aktivistične skupnosti je ideja nasmejala, saj si česa takega niso mogli predstavljati. Njihov skepticizem je bil dober razlog, saj je misel, da bi velika skupina drugače spolno usmerjenih ljudi v javnosti praznovala svojo spolno usmerjenost bila takrat nepredstavljiva. Stoletja so druge spolne usmerjenosti, ki niso heteroseksualne, bile stigmatizirane, kriminalizirane in so se enostavno pač zatirale. Toda to se je spremenilo leta 1969, ko se je skupina drugače spolno usmerjenih uprla kot odgovor na policijski napad gejevskega bara v New Yorku. Posledično je na ulice New Yorka šlo na tisoče drugače spolno usmerjenih aktivistov in zahtevalo svoje državljanske pravice. Kljub hudi homofobiji in sovražnemu govoru proti spolno drugače usmerjenim, so se le-ti še naprej upirali in še prej postali videni. Te aktivistične skupine so začele načrtovati svoje spominske pohode in prvi tak shod se je zgodil junija 1970, ko se je 150 aktivistov odpravilo proti Washingtonu. Po vseh teh shodih se je v New Yorku sprožila revolucija. Takratni shod oziroma parada ob dnevu osvoboditve je bila ključ do prihodnosti gibanja drugače spolno usmerjenih. Parade ponosa so se nadaljevale in z vsakim letom postajale bolj organizirane. (Medmrežje 9)

2.7. ZAČETKI ORGANIZIRANEGA GIBANJA DRUGAČE SPOLNO USMERJENIH V SLOVENIJI

Organizirano gibanje se je v Sloveniji začelo že v osemdesetih letih, ko je potekal prvi uradni sestanek sekcije Magnus, ki je takrat delovala znotraj ŠKUC foruma in je prva gejevska organizacija v tedanjih socialističnih državah. Oblikovanje sekcije je sledilo aprilskemu festivalu Magnus, imenovanem Homoseksualnost in kultura v toku katerega so se zvrstili različni dogodki na temo drugače spolno usmerjenih . V tedanji Jugoslaviji je bil pomemben del njihovega združevanja tedanja klubska scena, tako se je vsako soboto zvečer disko FV spremenil v Magnus Gay Club, ki je bil edino organizirano družabno življenje gejev v

socialističnih državah. V klubu Magnus so se večino gibali le geji, zato se je leto kasneje oblikovala feministična iniciativa Lilit, znotraj katere je nastala lezbična sekcija LL, ki se je kmalu osamosvojila in zaživela na ŠKUC forumu. Skozi leta delovanja so organizacije pustile močan pečat na kulturnem in literarnem področju, kot tudi na področju ozaveščanja o HIV, družabnem življenju, prav tako pa so skozi različne akcije naslavljale politične odločevalce in strokovnjake. (Medmrežje 10)

2.7.1. PROTESTNO PITJE RADENSKE IN PRVE PARADE PONOSA V SLOVENIJI

Leta 2001 sta v Ljubljanski lokal Galerija poskušala vstopiti dva pesnika, a ju je redar odslovil z besedami naj se že navadijo, da lokal ni za tako vrsto ljudi. Skupnost drugače spolno usmerjenih je po incidentu zahtevala, da državni organi reagirajo na nestrpnost ter da naj obsodijo lokal in ravnanje redarja, katerega dejanje je opravičeval tudi lastnik lokala. Omenjena skupnost in aktivisti so po incidentu organizirali protestno pitje radenske, ki je potekalo nekaj petkov. Protestniki in protestnice, ki so pri pitju mineralne vode sodelovali, so takrat naročili le mineralno vodo in zasedli čim več prostora ter s pitjem izjemno zavlačevali. Navkljub pričakovanju, da bodo mestne oblasti ukrepale, se to ni zgodilo. (Medmrežje 11) Aktivisti in aktivistke so tako začeli prirejati prvo spontano parado ponosa imenovano "Obvoznica mimo nestrpnosti - pohod proti homofobiji". Politično kulturna akcija se je začela pred lokalom Galerija v Ljubljani in končal pred mestno hišo. Shod je vključeval veliko posameznih govorcev in predstavnikov različnih društev, ki so se parade udeležili. Od leta 2001 pa se v Sloveniji redno organizirajo parade ponosa. Vsaka parada ima svoj slogan. Parada ponosa je javna manifestacija namenjena preboju molka, upor proti potiskanju drugih spolnih usmerjenosti med štiri stene, zasedbi javnega prostora, predstavitvi življenja drugače spolno usmerjenih in njihove skupnosti, promociji človekovih pravic, enakih možnosti in svobodi izbire. (Medmrežje 12)

2.8. DRUŠTVA IN ORGANIZACIJE V SLOVENIJI

Najbolj znane organizacije, ki se v Sloveniji ukvarjajo z omenjeno skupnostjo so DIC Legebitra, Društvo Kvartir, Društvo Transakcija, Gejevska sekcija Škuc Magnus, Lezbična sekcija Škuc LL in Društvo za integracijo homoseksualnosti DIH. DIC Legebitra je nevladna in neprofitna organizacija, ki ima status humanitarne organizacije in organizacije v javnem interesu. Zavzemajo se, da bi izboljšali položaj drugače spolno usmerjenih in odnos do njih v

Sloveniji. Opozarjajo, na neenakost pravic in obravnavanja drugače spolno usmerjenih oseb. Društvo Legebitra ponuja tudi razna izobraževanja, delavnice, pogovorne skupine, podporo drugače spolno usmerjenim in mnogo več. Nudijo tudi testiranja na HIV in SPO. (Medmrežje 13) Za drugače spolno usmerjene se zavzema tudi Društvo DIH – Enakopravni pod mavrico. Tako kot DIC Legebitra, se tudi Društvo DIH trudi doseči vidnost in zastopanost spolno drugače usmerjenih oseb in same skupnosti. Njihove aktivnosti obsegajo pogovorne skupine, delavnice, družabne dogodke, informativne stojnice, tabore, svetovanje o SPO in razno informiranje preko spleta. (Medmrežje 14). Društvo Kvartir je kvir feminističen kolektiv, ki deluje na področju biseksualnosti, transseksualnosti in kulture drugače spolno usmerjenih. Izvajajo različna srečanja preko spleta, vodijo razne projekte ter ustvarjajo zine. (Medmrežje 15) Zavod TransAkcija pa organizira vrsto raznolikih aktivnosti, katerih namen je predvsem ponuditi transspolnim in cispolno nenormativnim osebam možnost pridobivanja znanj in spretnosti ter krepitve lastne samopodobe in sprejemanja svoje spolne identitete v varnejšem okolju. Izvajajo osebna svetovanja, info točke ter trans pogovorne skupine. (Medmrežje 16) Obstajajo pa tudi društva, ki organizirajo prej omenjene vsakoletne Parade Ponosa v mesecu ponosa – juniju. Eno izmed takšnih društev je tudi Društvo Parada Ponosa, ki ne le organizira največjo Parado Ponosa v Sloveniji, temveč tudi zastopajo skupnost drugače spolno usmerjenih v Sloveniji. Pogosto priredijo tudi Zoom online srečanja na temo problemov skupnosti drugače spolno usmerjenih. Borijo se proti rasizmu, homofobiji in kakršnikoli obliki diskriminacije. (Medmrežje 17)

2.9. NESTRPNOST IN DISKRIMINACIJA – HOMOFOBIJA

V zadnjih dvajsetih letih je prišlo do napredka pri razvoju družbenih mnenj in stališč, povezanih s posameznikovo spolno usmerjenostjo in spolno identiteto. Kljub temu spolno drugače usmerjeni še vedno trpijo zaradi diskriminacije na vseh področjih javnega in zasebnega življenja. Homofobija ima lahko različne oblike, vključno z negativnimi stališči in prepričanji o biseksualcih, lezbijkah, gejih in vseh drugih ljudeh, ki so drugače spolno usmerjeni. Homofobija pogosto temelji na raznih predsodkih, stereotipih in nestrinjanjem z drugače spolno usmerjenimi. Na diskriminacijo pa vpliva tudi vera. Ljudje imajo lahko homofobna prepričanja, če so jih tako vzgojili starši in okolica. Homofobi svoje mnenje izražajo s sovražnim govorom in dejanji, ki so naperjeni proti drugače spolno usmerjenim. Največkrat se pojavijo grožnje ali mnenja, da z izpostavljanjem svoje spolne usmerjenosti iščejo le pozornost oziroma si namišljajo. V svojih najbolj ekstremnih oblikah, pa lahko homofobija doseže tudi

ustrahovanje, izvajanje nasilja in zlorabo drugače spolno usmerjenih oseb. (Medmrežje 18) Gre za grobo kršenje osnovnih človekovih pravic. Nikakor je ne smemo spregledati in molčati. 17. maj je bil izbran za mednarodni dan boja proti homofobiji. 17. maja 1990 je generalna skupščina Svetovne zdravstvene organizacije homoseksualnost umaknila s seznama duševnih motenj oziroma bolezni. Dandanes so druge spolne usmerjenosti še vedno diskriminirane, kar velja tako za razvite, kot tudi za nerazvite države. (Medmrežje 19)

2.9.1. VPLIV HOMOFOBIE NA DUŠEVNO ZDRAVJE LGBT OSEB IN NASILJE NAD NJIMI

V Sloveniji nasilje nad drugače spolno usmerjenimi raziskujemo od leta 2001. Vsi do zdaj dostopni podatki kažejo na precej podobno sliko. Več kot petdeset odstotkov vprašanih drugače spolno usmerjenih ima zaradi svoje spolne usmerjenosti vsaj eno izkušnjo z nasiljem. Raziskave sicer niso neposredno primerljive, vendar pa vsi podatki kažejo na to, da se nasilje nad drugače spolno usmerjenimi ne zmanjšuje. Uradne statistike homofobičnega nasilja ne beležijo, saj policija ne vodi posebne statistike o tej vrsti nasilja. Rezultati raziskave »Povej Naprej« kažejo, da več kot 92% tistih, ki se soočajo s homofobičnim nasiljem tega ni prijavilo policiji. Temu botruje več razlogov, vendar so sodelujoči v raziskavi omenjali, da se jim prijava ni zdelala smiselna, saj so se bali homofobičnih opazk policistov. Na število prijav pa verjetno vpliva tudi dejstvo, da prijava od žrtve v večini primerov zahteva razkritje spolne usmerjenosti. V zadnjih letih se pojavljajo raziskave, da nekateri homoseksualci doživljajo visoko stopnjo duševnih stisk, npr. anksioznih motenj, motenj razpoloženja, samomorilnega vedenja in samopoškodovalnega vedenja, pa tudi zlorabo substanc in da je to povezano z diskriminatornimi praksami, ki vključujejo fizično in verbalno zlorabo. (Medmrežje 20) Težave z duševnim zdravjem so v gejevski in lezbični populaciji pogostejše kot v splošni populaciji, kar je morda povezano z izkušnjami socialne izključenosti. Študije prinašajo dokaze o teh težavah v povezavi z duševnim zdravjem, s samomorom, samopoškodovanjem, z motnjami prehranjevanja, uživanjem drog in ustrahovanjem ter osvetlijo povezavo diskriminacije s heteroseksizmom ter socialno izključenostjo in zdravstvenim stanjem gejev in lezbijk. (Ruth, Santacruz, 2017)

3. EMPIRIČNI DEL

Glavni namen najine raziskovalne naloge je bil predstaviti odnos mladih do drugače spolno usmerjenih oseb. Raziskovali sva s pomočjo anketnega vprašalnika, ki so ga reševali mladi iz celotne Slovenije v starosti od 13-18 let. V anketi je sodelovalo 150 oseb, vendar sva morali 22 anketnih vprašalnikov izločiti, saj so bili nepopolno rešeni. Anketiranje je potekalo preko spletne strani 1KA od 15. 1. do 15. 2. 2022 (30 dni). Anketa je bila anonimna. Anketni vprašalnik je imel 24 vprašanj in 6 podvprašanj ter vprašanja o spolu, starosti in kraju bivanja. Vprašanja so temeljila na zastavljenih hipotezah. Večina vprašanj je bilo zaprtega tipa, ko so anketiranci izbirali med ponujenimi odgovori. Šest vprašanj je bilo odprtega tipa, ko so anketiranci podali svoj lastni odgovor na vprašanje in pet vprašanj je bilo kombiniranega tipa, kjer so lahko anketiranci izbirali med ponujenimi odgovori, lahko pa so izbrali tudi možnost drugo in zapisali svoj odgovor.

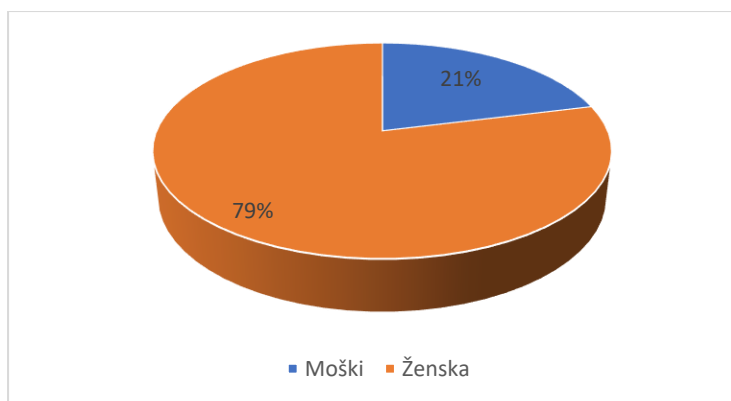
Poleg ankete sva izvedli še dva intervjuja. Prvi intervju je bil izveden z g. Leopoldom Štefaničem, univerzitetnim diplomiranim pedagogom in andragogom, programskim sodelavcem na področju svetovanja in samopomoči pri društvu Legebitra. Šlo je za strukturiran intervju z 12 odprtimi vprašanji, ki sva ga poslali preko spleta. Izveden je bil meseca januarja 2022. Drugi intervju pa je bil izveden z osebo, ki je drugače spolno usmerjena. Intervju je bil izveden neposredno in šlo je za delno strukturiran intervju, saj sva si nekatera vprašanja pripravila v naprej. Vprašanja so bila večinoma zaprtega tipa in konkretna. Izveden je bil meseca marca 2022.

3.1. ANALIZA ANKETE

1. Spol

Udeleženec	Število udeležencev
Moški	27
Ženska	101
Skupaj	128

Tabela 1: Anketiranci glede na spol

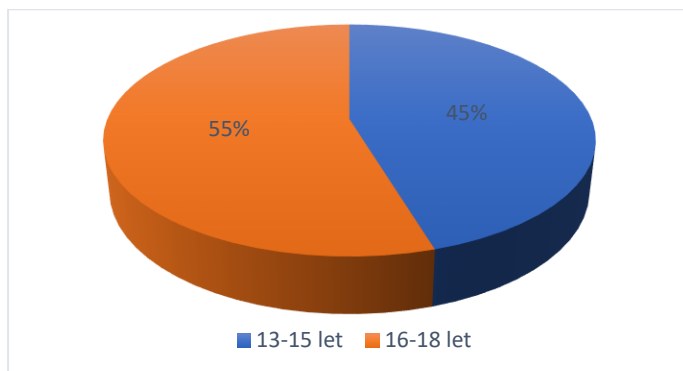
Graf 1: Anketiranci glede na spol

V anketi je skupno sodelovalo 128 anketirancev. Večina (79 %) je bila ženskega spola, 21 % je bilo moškega spola.

2. Starost

Starost	Število udeležencev
13-15 let	58
16-18 let	70
Skupaj	128

Tabela 2: Anketiranci glede na starost

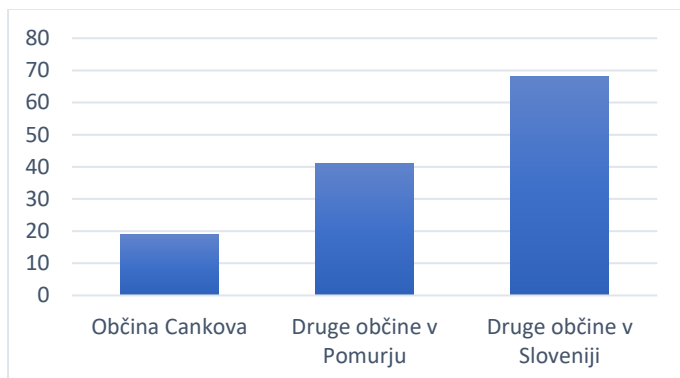
Graf 2: Anketiranci glede na starost

Anketo je rešilo 55 % anketirancev starosti med 16 in 18 let in 45 % anketirancev, starih med 13 in 15 let.

3. Kraj bivanja

Kraj bivanja	Število
Občina Cankova	19
Druge občine v Pomurju	41
Druge občine v Sloveniji	68
Skupaj	128

Tabela 3: Anketiranci glede na kraj bivanja

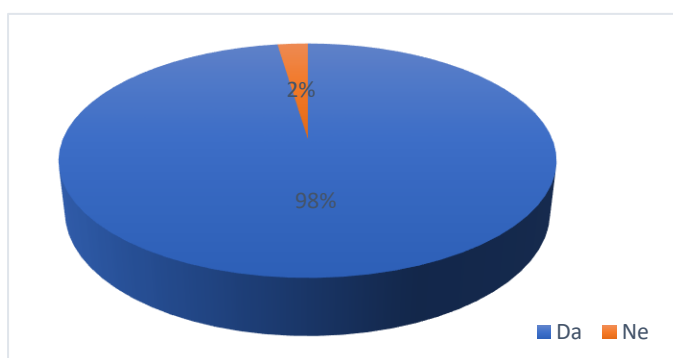
Graf 3: Anketiranci glede na kraj bivanja

Anketo so reševali mladi iz vse Slovenije. Malo več kot polovica anketiranih je prihajalo iz občin po Sloveniji izven Pomurja (53 %). Iz drugih občin v Pomurju je bilo 32 % anketiranih in iz domače občine Cankova jih je bilo 15 %.

4. Ali ste že kdaj slišali za spolno drugače usmerjene osebe?

Odgovor	Število oseb
Da	125
Ne	3
Skupaj	128

Tabela 4: Anketiranci glede na to, ali so že kdaj slišali za drugače spolno usmerjene osebe

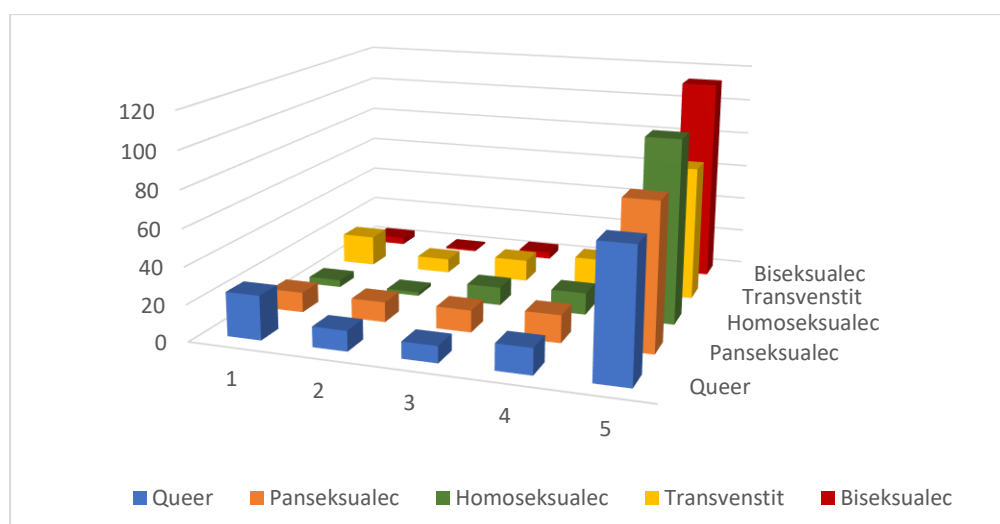
Graf 4: Anketiranci glede na to, ali so že kdaj slišali za drugače spolno usmerjene osebe

Velika večina anketiranih, kar 98 %, je slišala za spolno drugače usmerjene osebe. Podatek, ki sva ga pridobili naju sploh ne čudi, saj se zadnja leta o tej temi veliko govori v medijih in na svetovnem spletu. K temu pa pripomorejo tudi društva in nevladne organizacije, ki delujejo na tem področju.

5. Kako poznate naslednje pojme (1-ne poznam, 5-dobro poznam)?

	1	2	3	4	5	Skupaj
Queer	24	11	9	14	70	128
Panseksualec	11	11	12	15	79	128
Homoseksualec	4	2	10	12	100	128
Transvenstit	17	8	12	17	74	128
Biseksualec	4	1	4	6	113	128

Tabela 5: Anketiranci glede na to kako poznajo našete pojme

Graf 5: Anketiranci glede na to kako poznajo našete pojme

Anketiranci dobro poznajo pojme povezane s spolno drugače usmerjenimi. Večina jih je ocenila, da vsa našeta poimenovanja zelo dobro poznajo. Slabše poznajo mogoče le pojme queer, transvestit in tudi panseksualec. Pojem homoseksualec in biseksualec pa sta poznana pri večini vprašanih. Meniva, da ostalih pojmov ne poznajo tako dobro, saj se tudi v javnosti o njih manj govori.

6. Kako se po vašem mnenju oblikuje spolna identiteta posameznika?

Odgovori	Število oseb
Določi se ob rojstvu	27
Vsak se sam odloči o tem	68
Takega te vzgojijo	2
Ne vem	13
Drugo	18
Skupaj	128

Tabela 6: Anketiranci glede na mnenje, kako se oblikuje spolna identiteta posameznika

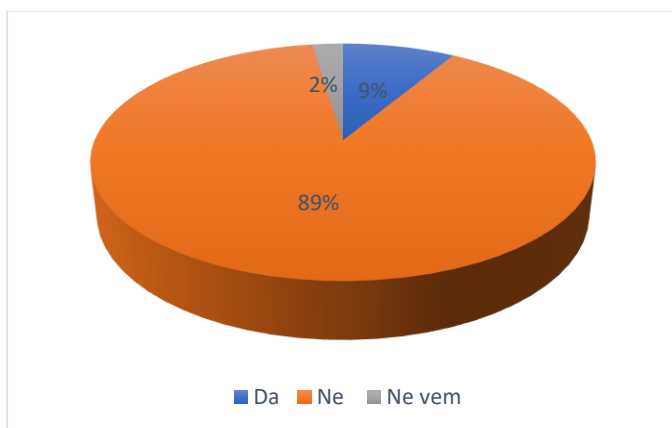
Graf 6: Anketiranci glede na mnenje, kako se oblikuje spolna identiteta posameznika

Več kot polovica anketiranih (53 %) je mnenja, da se o spolni identiteti vsak odloči sam. 21 % jih meni, da se človek tak rodi in se le-ta določi že ob rojstvu. Manj kot 2 % jih meni, da je spolna usmerjenost odvisna od vzgoje. 10 % ne ve odgovora na to vprašanje in 14 % vprašanih meni, da je za spolno usmerjenost posameznika treba izvor iskati drugje in sicer, da se šele v dobi odraščanja začnejo zavedati spolne identitete, začnejo ugotavljati kaj in kdo jim je vseč oziroma se zavedati svojih želja in potreb.

7. Ali vas drugače spolno usmerjene osebe motijo?

Odgovor	Število oseb
Da	11
Ne	114
Ne vem	3
Skupaj	128

Tabela 7: Anketiranci glede na to, ali jih drugače spolno usmerjene osebe motijo

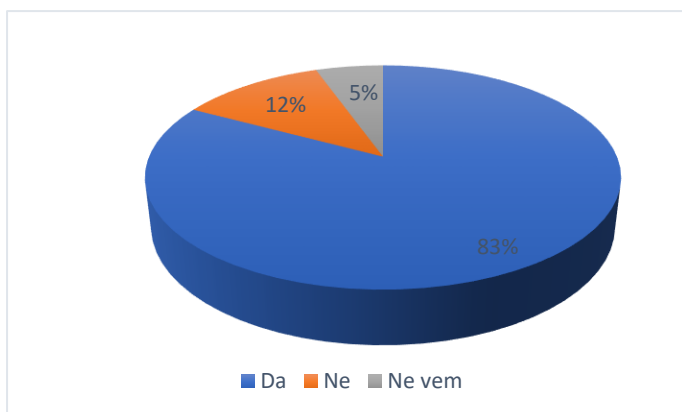
Graf 7: Anketiranci glede na to, ali jih drugače spolno usmerjene osebe motijo

Večine anketirancev (89 %) drugače spolno usmerjene osebe ne motijo. Le 9 % je takih, ki jih te osebe motijo. Med najpogostejšimi razlogi zakaj jih motijo, so navedli, da si te osebe mislijo, da so nekaj več, se preveč izpostavljajo oziroma to delajo zaradi trenda. 2 % vprašanih pa se do tega vprašanja ni opredelilo.

8. Ali podpirate drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic?

Odgovor	Število udeležencev
Da	106
Ne	15
Ne vem	7
Skupaj	128

Tabela 8: Anketiranci glede na to ali podpirajo drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic

Graf 8: Anketiranci glede na to ali podpirajo drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic

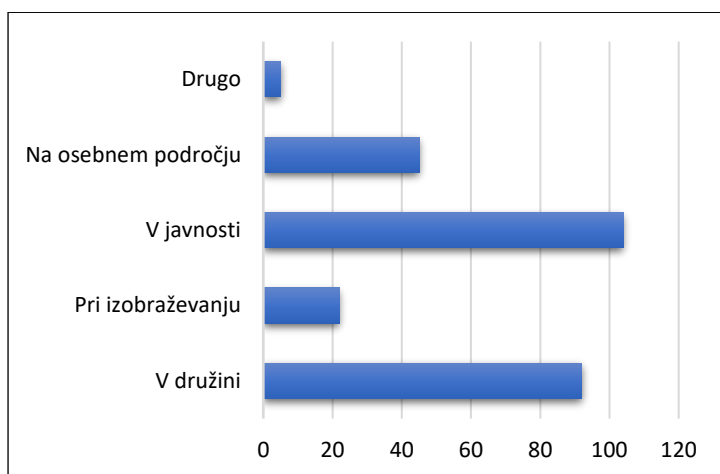
Večina anketirancev (83 %) podpira drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic. 12 % anketirancev pa teh oseb pri tem ne podpira. 5 % vprašanih pa se do tega ni

opredelilo. Odgovori na to vprašanje se nekako ujemajo s prejšnjim vprašanjem, saj so odstotki podpore pri uveljavljanju pravic v veliki meri povezani s sprejemanjem drugače spolno usmerjenih oseb.

9. Kje se vam zdi, da imajo drugače spolno usmerjeni največ težav?

Odgovor	Število oseb
V družini	92
Pri izobraževanju	22
V javnosti	104
Na osebnem področju	45
Drugo	5

Tabela 9: Odgovori anketirancev, kje imajo drugače spolno usmerjeni največ težav

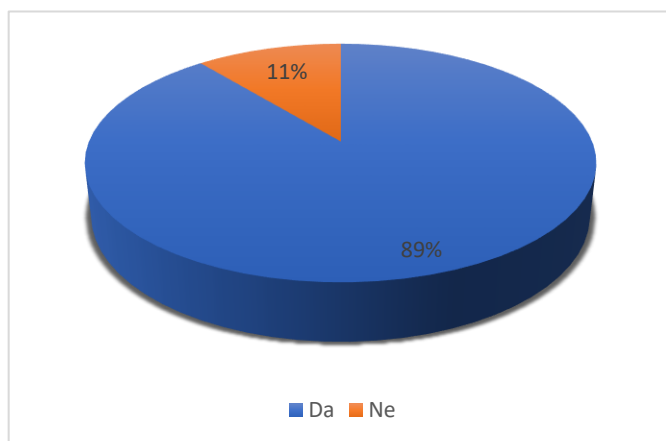
Graf 9: Odgovori anketirancev, kje imajo drugače spolno usmerjeni največ težav

Največ anketirancev meni, da imajo spolno drugače usmerjeni največ težav v javnosti (81 %) in v družini (72 %). Nekateri menijo, da imajo težave tudi na osebnem področju (35 %). Namanj pa jih je mnenja, da imajo največ težav pri izobraževanju. Pod drugo pa so zapisali, da imajo težave tudi v šoli, med vrstniki in v manj razvitih državah.

10. Ali poznate koga, ki je drugače spolno usmerjen?

Odgovor	Število oseb
Da	114
Ne	14
Skupaj	128

Tabela 10: Anketirani glede na to ali poznajo koga, ki je drugače spolno usmerjen

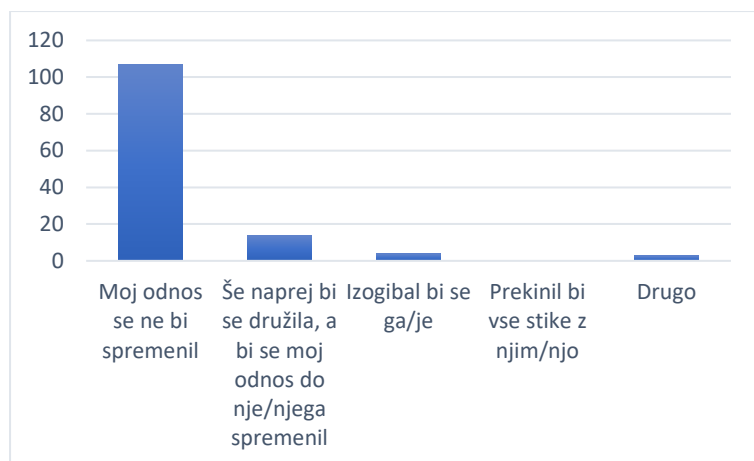
Graf 10: Anketirani glede na to ali poznajo koga, ki je drugače spolno usmerjen

89 % anketirancev pozna drugače spolno usmerjeno osebo. Medtem ko jih 11 % ne pozna nikogar. Ta odgovor naju je malo presenetil, saj nisva pričakovali tako velikega procenta, vendar predpostavljamo, da so anketiranci mislili tudi na znane osebnosti, osebnosti iz družabnih okolij in ne samo na osebe iz njihovega ožjega okolja bivanja.

11. Kako bi reagirali, če bi vam prijatelj/prijateljica ali sošolec/sošolka zaupal/-a, da je drugače spolno usmerjen/-a?

Odgovor	Število oseb
Moj odnos se ne bi spremenil	107
Še naprej bi se družil, a bi se moj odnos do nje/njega spremenil	14
Izogibal bi se ga/je	4
Prekinil bi vse stike z njim/njo	0
Drugo	3
Skupaj	128

Tabela 11: Reakcije anketirancev na to, če bi bil njihov prijatelj drugače spolno usmerjen

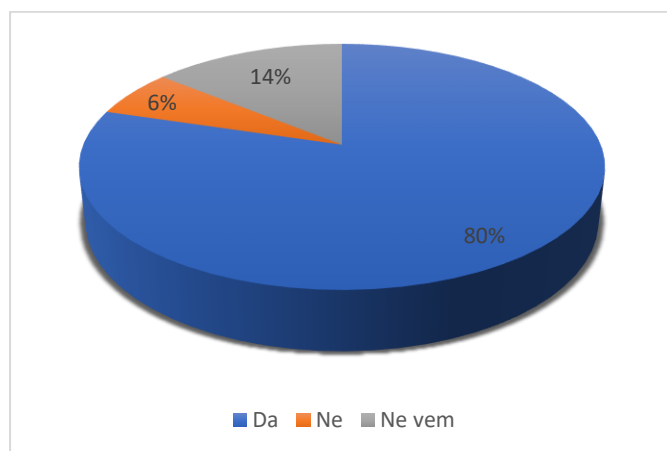
Graf 11: Reakcije anketirancev na to, če bi bil njihov prijatelj drugače spolno usmerjen

Večina anketirancev (84 %) meni, da se njihov odnos ne bi spremenil. Nekaj vprašanih (11 %) meni, da bi se še naprej družil z njim/njo, a bi se njegov odnos spremenil. Redki (3 %) bi se ga/je izogibali. Nihče pa ne bi prekinila vseh stikov s takšno osebo. 2 % vprašanih je izbrala drugo in pod drugo so zapisali, da to ne bi imelo nobenega pomena oziroma ne bi vplivalo na njihov odnos do te osebe.

12. Bi po vašem mnenju morali imeti drugače spolno usmerjeni enake pravice kot heteroseksualne osebe?

Odgovor	Število oseb
Da	102
Ne	8
Ne vem	18
Skupaj	128

Tabela 12: Odgovori anketiranih glede na mnenje, ali bi morali drugače spolno usmerjeni enake pravice kot ostali

Graf 12: Odgovori anketiranih glede na mnenje, ali bi morali drugače spolno usmerjeni enake pravice kot ostali

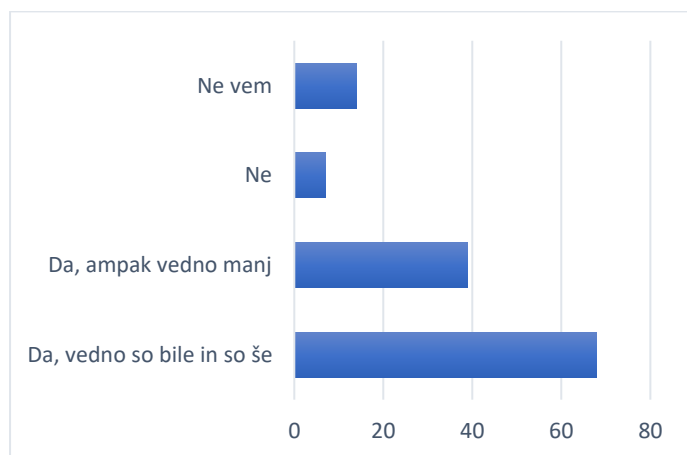
Večina (80 %) jih meni, da bi morale imeti drugače spolno usmerjene osebe enake pravice kot heteroseksualne osebe. S tem se ne strinja 14 % anketiranih. Nekaj vprašanih (6 %) pa je odgovorilo z ne vem.

Kot utemeljitve za svoj izbrani odgovor so zapisali: da smo vsi ljudje, da spolna usmerjenost ne sme vplivati na pravice, da se zaradi tega ne razlikujejo od nas in da imamo vsi ljudje enake človekove pravice, ne glede na našo spolno usmerjenost. Edini negativni razlog je bil, da dva istospolno usmerjena ne moreta imeti otrok, saj to ni naravno.

13. Se vam zdi, da so drugače spolno usmerjene osebe diskriminirane?

Odgovor	Število oseb
Da, vedno so bile in so še	68
Da, ampak vedno manj	39
Ne	7
Ne vem	14
Skupaj	128

Tabela 13: Mnenja anketiranih ali so drugače spolno usmerjene osebe diskriminirane

Graf 13: Mnenja anketiranih ali so drugače spolno usmerjene osebe diskriminirane

Največ anketirancem, kar 53 % se zdi, da so spolno drugače usmerjene osebe vedno bile in so še diskriminirane. Malo manj (31 %) jih meni, da so diskriminirane, ampak vedno manj in da se stanje na tem področju izboljšuje. 5 % anketiranih meni, da sploh niso diskriminirane, 11 % se jih pa do tega vprašanja ne ve opredeliti.

14. Kako po vašem mnenju diskriminacija, homofobija in stereotipi vplivajo na počutje in duševno zdravje drugače spolno usmerjene?

Odgovor	Število oseb
Ne vpliva, saj se s tem ne obremenjujejo	9
Vpliva, zato svojo spolno usmerjenost pogosto skrivajo	43
Zelo vpliva, zato imajo pogosto različne osebne težave in težave z duševnim zdravjem	73
Brez odgovora	3
Skupaj	128

Tabela 14: Mnenja anketiranih ali diskriminacija vpliva na duševno zdravje drugače spolno usmerjenih oseb

Graf 14: Mnenja anketiranih ali diskriminacija vpliva na duševno zdravje drugače spolno usmerjenih oseb

Večina anketirancev (57 %) meni, da diskriminacija zaradi drugačne spolne usmerjenosti zelo vpliva na mentalno zdravje drugače spolno usmerjenih, zato imajo pogosto različne osebne težave in težave z duševnim zdravjem. 34 % vprašanih meni, da to vpliva na te osebe, zato se pogosto ne razkrijejo širši javnosti in se skrivajo. Da to ne vpliva na njihovo mentalno zdravje in da se s tem ne ukvarjajo pa je menja 7 % anketiranih.

15. Ali ste kdaj proti drugače spolno usmerjenim uporabili kako žaljivko?

Odgovor	Število oseb
Da	10
Ne	105
Se ne spomnim	13
Skupaj	128

Tabela 15: Odgovori anketirancev ali so kdaj uporabili kakšno žaljivko

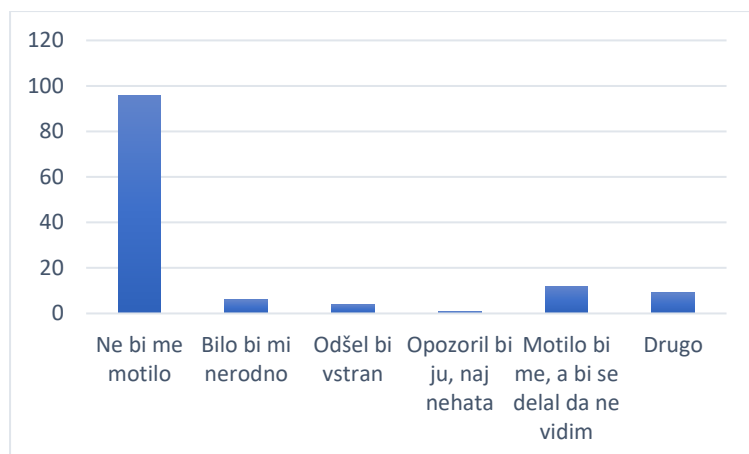
Graf 15: Odgovori anketirancev ali so kdaj uporabili kakšno žaljivko

Največ anketirancev, kar 83 % proti drugače spolno usmerjenim ni uporabilo nobene žaljivke. 8 % anketirancev je proti spolno drugače usmerjenim že uporabilo kakšno žaljivko, 9 % vprašanih pa se tega ne spomni. Anketiranci so našli naslednje žaljivke, ki so jih uporabili: gej, peder, lezbijka, feget, toplovodar.

16. Kako bi se počutili ob pogledu na drugače spolno usmerjen par, ki si v javnosti izkazuje pozornost?

Odgovor	Število udeležencev
Ne bi me motilo	96
Bilo bi mi nerodno	6
Odšel bi v stran	4
Opozoril bi ju, naj nehata	1
Motilo bi me, a bi se delal da ne vidim	12
Drugo	9
Skupaj	128

Tabela 16: Mnenja anketirancev, kako bi se počutili ob pogledu na drugače spolno usmerjene

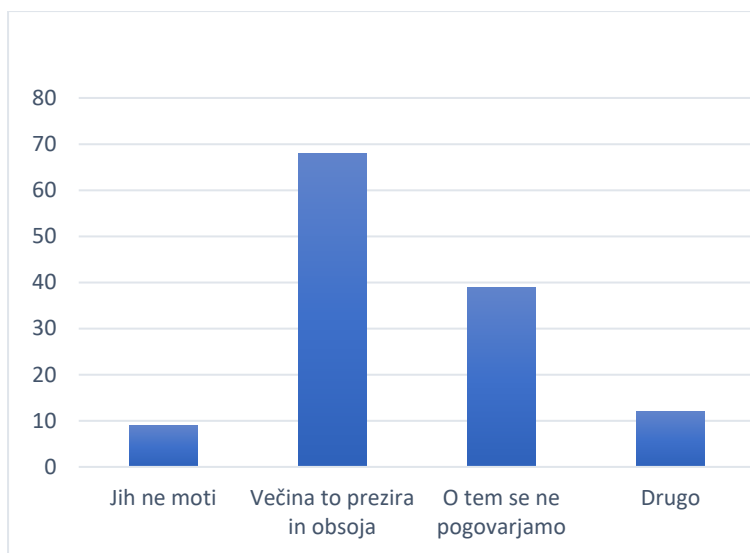
Graf 16: Mnenja anketirancev, kako bi se počutili ob pogledu na drugače spolno usmerjene

Večine oziroma 77 % anketirancev ne bi motilo, če bi videli drugače spolno usmerjen par, ki si izkazuje pozornost. 9 % vprašanih bi to motilo, vendar bi se delali, da tega niso opazili. 4 % vprašanim bi bilo nerodno, 3 % vprašanih bi se umaknilo in odšlo v stran, manj kot 1 % vprašanih pa bi ju opozoril, naj nehata. 7 % vprašanih je izbralo odgovor drugo, kjer so zapisali da bi bili navdušeni nad tem in da bili mogoče celo ljubosumni.

17. Kakšen odnos ima po vašem mnenju okolica v kateri živite do drugače spolno usmerjenih?

Odgovor	Število udeležencev
Jih ne moti	9
Večina to prezira in obsoja	68
O tem se ne pogovarjamo	39
Drugo	12
Skupaj	128

Tabela 17: Mnenje anketirancev, kakšen odnos ima okolica do drugače spolno usmerjenih

Graf 17: Mnenje anketirancev, kakšen odnos ima okolica do drugače spolno usmerjenih

53 % anketirancev je mnenja, da večina ljudi v njihovi okolici prezira in obsoja drugače spolno usmerjene. Veliko oziroma 30 % vprašanih, se o takih stvareh s svojimi znanci ne pogovarja. Da to okolice ne moti, meni le 7 % anketiranih. 9 % pa je izbralo možnost drugo, kjer so zapisali, da je mnenje odvisno od osebe, o kateri se pogovarja in da imajo na splošno moški bolj negativno mnenje kot ženske.

18. Ali mnenje vaših staršev vpliva na vaš odnos do drugače spolno usmerjenih?

Odgovor	Število udeležencev
Da, tudi jaz imam enako mnenje kot oni	14
Ne, vsak stoji za svojim mnenjem	82
O tem se ne pogovarjamo	24
Brez odgovora	8
Skupaj	128

Tabela 18: Odgovori anketiranih ali na njihovo mnenje vplivajo starši

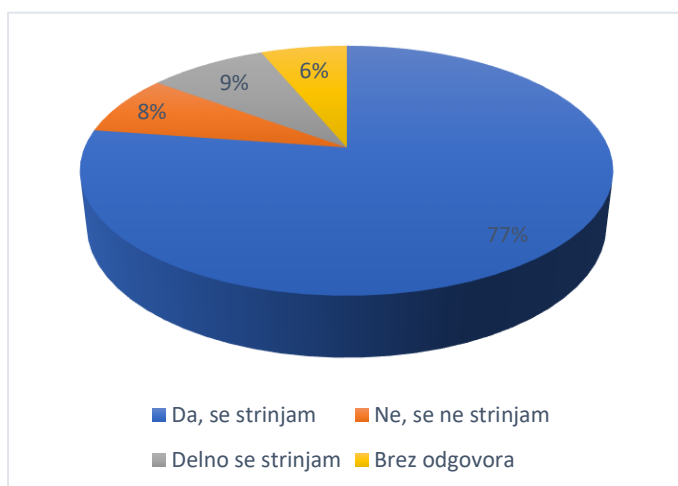
Graf 18: Odgovori anketiranih ali na njihovo mnenje vplivajo starši

Na vprašanje, ali vpliva mnenje staršev na njihov odnos do drugače spolno usmerjenih, je večina (64 %) odgovorila nikalno in zatrdila, da na njihovo mnenje ne vpliva mnenje njihovih staršev. Preostali imajo bodisi enako mnenje kot starši (11 %) bodisi se o tem ne pogovarjajo (19 %). 6 % vprašanih na to vprašanje ni odgovorilo.

19. Ali se strinjate s poroko drugače spolno usmerjenih?

Odgovor	Število udeležencev
Da, se strinjam	99
Ne, se ne strinjam	10
Delno se strinjam	11
Brez odgovora	8
Skupaj	128

Tabela 19: Strinjanje s poroko drugače spolno usmerjenih

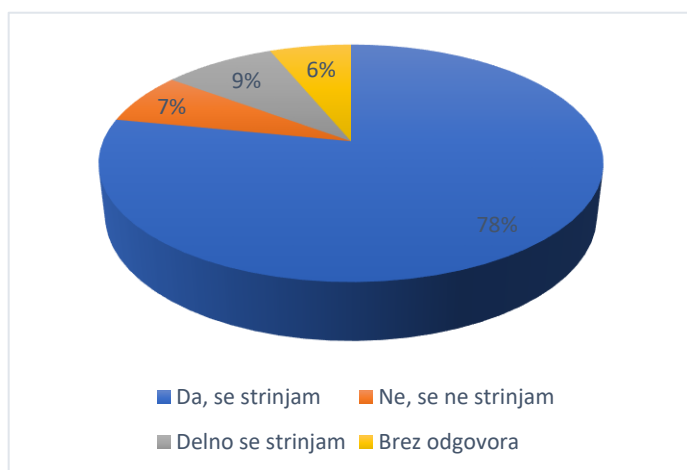
Graf 19: Strinjanje s poroko drugače spolno usmerjenih

S poroko drugače spolno usmerjenih se strinja več kot tri četrtine anketiranih (77 %). Manjši del pa se s tem delno strinja (10 %) ali pa sploh ne (9 %).

20. Ali se strinjate s posvojitvijo otrok spolno drugače usmerjenih?

Odgovor	Število udeležencev
Da, se strinjam	100
Ne, se ne strinjam	9
Delno se strinjam	11
Brez odgovora	8
Skupaj	128

Tabela 20: Strinjanje s posvojitvijo otrok drugače spolno usmerjenih

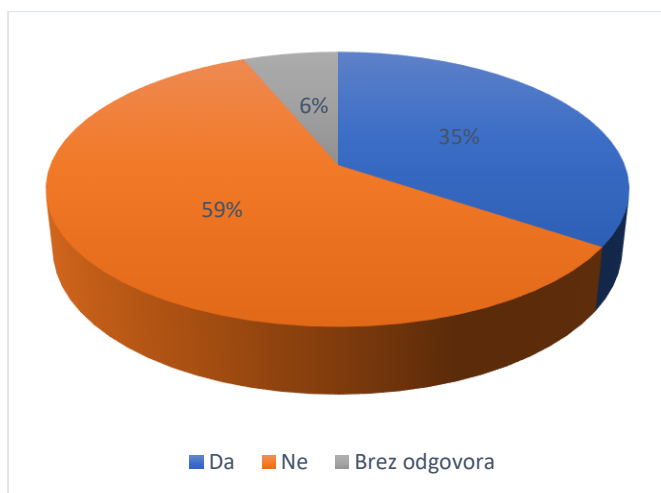
Graf 20: Strinjanje s posvojitvijo otrok drugače spolno usmerjenih

Podobno kot pri porokah, se prav tako večina anketiranih strinja s posvojitvijo otrok drugače spolno usmerjenih (78 %). Le majhen delež se s tem delno strinja (9 %) oziroma ne strinja (7 %).

21. Ali poznate katero od društev, ki vključujejo drugače spolno usmerjene osebe?

Odgovor	Število udeležencev
Da	44
Ne	76
Brez odgovora	8
Skupaj	128

Tabela 21: Poznavanje društev

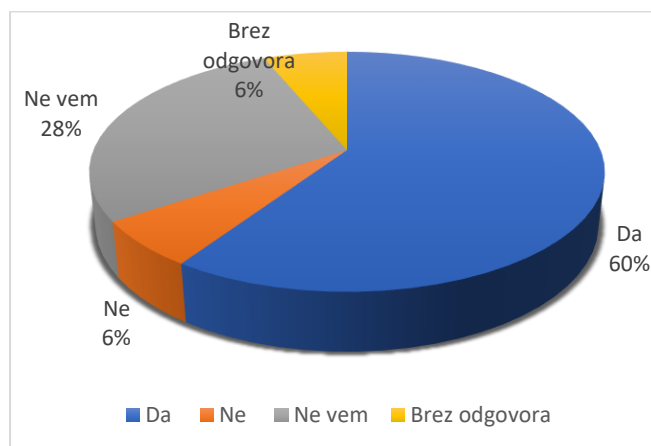
Graf 21: Poznavanje društev

59 % anketiranih ne pozna nobenega društva, ki bi združevalo drugače spolno usmerjene osebe. Tretjina (35 %), ki pa taka društva pozna, so najpogosteje naštevati naslednja društva: Legebitra, Mavrica, Dih in Transakcija.

22. Ali menite, da različna društva in organizacije pripomorejo k temu, da ljudje bolj sprejemajo spolno drugače usmerjene osebe?

Odgovor	Število udeležencev
Da	76
Ne	8
Ne vem	36
Brez odgovora	8
Skupaj	128

Tabela 22: Mnenja anketiranih ali društva vplivajo na sprejemanje drugače spolno usmerjenih

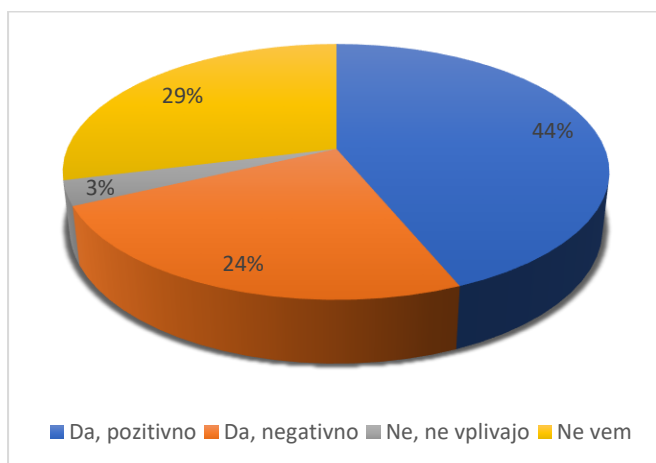
Graf 22: Mnenja anketiranih ali društva vplivajo na sprejemanje drugače spolno usmerjenih

Več kot polovica anketiranih (60 %) je mnenja, da društva in organizacije pripomorejo k temu, da ljudje bolj sprejemajo spolno drugače usmerjene. 28 % anketiranih se ni opredelilo do tega odgovora in je izbralo možnost ne vem. Le 6 % vprašanih pa meni, da društva nimajo nobenega vpliva na boljše sprejemanje drugače spolno usmerjenih.

23. Ali menite, da mediji, svetovni splet in družabna omrežja vplivajo na odnos do istospolno usmerjenih?

Odgovor	Število udeležencev
Da, pozitivno	56
Da, negativno	31
Ne, ne vplivajo	4
Ne vem	37
Skupaj	128

Tabela 23: Mnenja anketiranih ali mediji in splet vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih

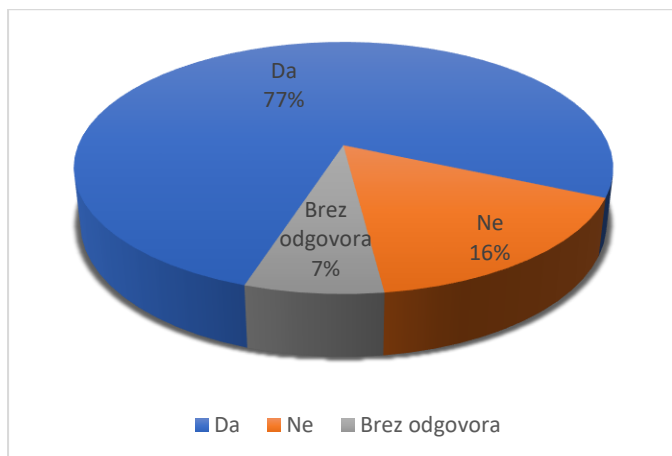
Graf 23: Mnenja anketiranih ali mediji in splet vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih

Večina anketirancev (44 %) meni, da mediji in splet pozitivno vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih oseb. 29 % se jih do tega ne zna opredeliti. 24 % vprašanih pa meni, da mediji in splet negativno vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih oseb. Le 3 % anketiranih je mnenja, da mediji in splet nimajo nobenega vpliva na odnos do teh oseb.

24. Ali menite, da bi se o tej temi morali več pogovarjati v šoli?

Odgovor	Število udeležencev
Da	98
Ne	21
Brez odgovora	9
Skupaj	128

Tabela 24: Mnenja anketiranih o tem, ali bi bilo potrebno v šolah več pogovarjati o tej temi

Graf 24: Mnenja anketiranih o tem, ali bi bilo potrebno v šolah več pogovarjati o tej temi

Dobre tri četrtine anketirancev (77 %) meni, da bi se morali v šoli več pogovarjati o tej temi. 16 % jih meni, da to ni potrebno. Med razlogi zakaj bi se morali o tem več pogovarjati v šolah so navedli: da bi bili potem bolj izobraženi in bi jih lažje sprejemali, da bi bilo manj diskriminacije in homofobije, da bi bili bolj poučeni in zato bolj strpni.

25. Menite, da je drugačna spolna usmerjenost le "modna muha"?

Odgovor	Število udeležencev
Da, saj s tem želijo pritegniti pozornost	9
Ne, osebe dejansko čutijo tako	99
Ne vem	20
Skupaj	128

Tabela 25: Mnenja anketirancev, ali je drugačna spolna usmerjenost modna muha

Graf 25: Mnenja anketirancev, ali je drugačna spolna usmerjenost modna muha

Večina vprašanih (77 %) je menja, da osebe dejansko čutijo tako in da to ni le modna muha. Zgolj 7 % vprašanih meni, da je to modna muha in da na ta način želijo posamezniki vzbujati pozornost. 16 % vprašanih pa se o tem ne more opredeliti in so izbrali odgovor ne vem.

3.1.1. POVZETEK ANALIZE ANKETE

V anketi je sodelovalo več žensk kot moških. Anketirali sva osebe, ki so bile stare od 13-18 let. Ugotovili sva, da je večina anketirancev dobro seznanjena s to temo, vendar naju ta podatek ni presenetil, saj se o tej temi vedno več govori v družbi. Anketiranci so v večini poznali pojme, najbolj so poznali pojem biseksualec in homoseksualec, manj pa so poznali pojme queer, panseksualec in transvestit. O tem, kako se oblikuje spolna identiteta posameznika, je bila več kot polovica vprašanih prepričana, da se posameznik o tem odloči sam skozi odraščanje in zorenje, le petina jih meni, da se le-ta določi ob rojstvu. Večina pa se jih strinja, da ne gre za željo po izstopanju ali modno muho, ampak da te osebe dejansko tako čutijo.

Večine drugače spolno usmerjene osebe ne motijo. Tiste pa, ki jih motijo, zanje še vedno uporabljajo različne žaljivke (peder, lezbika, feget, toplovodar,...). Po mnenju anketirancev imajo drugače spolno usmerjeni še vedno težave, in sicer po mnenju vprašanih največ v javnosti, zato se včasih te osebe dolgo ne razkrijejo ali pa se sploh ne razkrijejo. Prav tako so mnenja, da imajo kar veliko težav tudi v družini, ki jih v vseh primerih ne sprejme popolnoma ali pa jih sploh ne sprejme take kot so.

Večina anketirancev podpira drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic. Nekaterim se zdi, da so bile in da so še vedno te osebe diskriminirane, vendar v današnjih časih

nekoliko manj. Homofobija je še vedno prisotna, zato anketirani menijo, da imajo posamezniki pogoste težave na različnih področjih. Ugotovili sva, da velika večina predvsem meni, da se morajo spopadati s tem, da jih okolica prezira in obsoja. Sva pa z anketo tudi ugotovili, da mnenje staršev ne vpliva na odnos mladih do drugače spolno usmerjenih in da stojijo za svojim prepričanjem glede te teme. Večina anketirancev tudi podpira poroko in posvojitev drugače spolno usmerjenih.

Vprašani poznajo tudi kar precej društev in organizacij v katerih se združujejo drugače spolno usmerjene osebe. Po mnenju anketirancev ta društva tudi veliko pripomorejo k boljšemu sprejemanju spolno drugače usmerjenih. Prav tako menijo, da tudi splet, mediji in družabna omrežja to temo predstavljajo tako, da pozitivno vplivajo na odnos do istospolno usmerjenih.

Ugotovili sva, da bi se o tej temi morali več pogovarjati v šoli, saj bi tudi to pripomoglo k boljšemu sprejemanju in poznavanju drugače spolno usmerjenih oseb.

3.2. INTERVJU

3.2.1. ANALIZA INTERVJUJA S PROGRAMSKIM SODELAVCEM LEGBITRE g. LEOPOLDOM ŠTEFANIČEM

Da bi raziskovano temo še bolje razumele in globlje raziskale sva se odločili, da opraviva še intervju s strokovnim sodelavcem na področju svetovanja in samopomoči pri društvu Legebitra g. Leopoldom Štefaničem, uni. dipl. pedagogom in andragogom. Intervju je bil izveden preko spleta v mesecu januarju 2022. Gospod Štefanič nama je podal številne zanimive podatke in predstavil zanimive raziskave, s pomočjo katerih sva lahko še dodatno podkrepili najine rezultate, ki sva jih pridobili s pomočjo anketnega vprašalnika. Celoten intervju se nahaja v prilogi naloge, v nadaljevanju pa bova povzeli nekaj najbolj ključnih dejstev.

Intervjuvanec nama je povedal, da iz zgodovinskih virov lahko razberemo, da druge spolne usmerjenosti obstajajo že od nekdaj. Meni pa, da oseba katere spolna usmerjenost je različna od heteroseksualne, kljub neugodnemu okolju svoje spolne usmerjenosti ne bo spremenila, lahko jo bo le zanimala ali pa je ne bo izražala. Se je pa sprejemanje drugače spolno usmerjenih v zadnjih 20 letih spremenilo na bolje in tudi diskriminacija na osnovi spolne usmerjenosti je izrecno prepovedana že skoraj 30 let. V primerjavi z Evropskimi državami je Slovenija nekje na sredini lestvice spoštovanja in zagotavljanja pravic drugače spolno usmerjenih. Da se je

sprejemanje teh oseb izboljšalo sva ugotovili že v anketi, kjer večina vprašanih te osebe sprejema in nima do njih odklonilnega vedenja in prav tako večina tudi podpira drugače spolno usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic, saj so mnenja, da bi morali imeti enake pravice kot heteroseksualno usmerjene osebe.

Iz intervjuja sva izvedeli, da je raziskava leta 2018 pokazala, da so mlajše generacije izražale višje ravni empatije do drugače spolno usmerjenih. Raziskava iz leta 2021, ki je prav tako raziskovala kako dijaki in dijakinje sprejemajo drugače spolno usmerjene, pa je pokazala, da drugače spolno usmerjeni dijaki in dijakinje negativne opazke slišijo tako s strani vrstnikov kot tudi s strani šolskega osebja. Intervjuvanec meni, da vzgoja otrok vpliva na to, kako bo posameznik kasneje v življenju sprejemal drugače spolno usmerjene, saj je v Sloveniji močno prisotna heteronormativnost. Zanimivo se nama zdi, da pa je večina anketirancev odgovorila ravno obratno in zavrnila, da mnenje staršev ne vpliva na njihov odnos do drugače spolno usmerjenih oseb.

Po mnenju intervjuvanca kljub temu, da imajo mladi na voljo vedno več virov in informacij o spolno drugače usmerjenih, le-te vedno niso kakovostne. Specifično glede ozaveščanja mladih v okviru obveznega šolanja, nam je intervjuvanec zaupal, da četudi je obravnava raznolikosti identitet v šoli obvezna, za njeno dejansko udeležanje zaenkrat še ni ustrezno poskrbljeno in je odvisna od stališča učiteljic in učiteljev. Že prej sva ugotovili, da bi si tudi večina vprašanih v anketi želelo, da bi se o tej temi v šoli pogovarjali, kar bi pripomoglo k ozaveščanju in boljši sprejetosti teh oseb v družbi. Poleg družinskega okolja pa imajo po mnenju intervjuvanca veliko vlogo pri ustvarjanju mnenja in stališč vsekakor tudi klasični mediji in družabna omrežja. Ti lahko določena dejanja naredijo sprejemljiva in legitimna, druga pa nesprejemljiva. Enakega mnenja so bili tudi anketiranci, ki v večini menijo, da splet in mediji vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih, vendar pa jih manj kot polovica meni, da gre pri tem za pozitivne vplive, slaba četrtina pa meni celo, da so ti vplivi negativni.

Intervjuvanec pravi, da se LGBT posamezniki v Sloveniji srečujejo z diskriminacijo ter fizičnim, psihičnim, ekonomskim in verbalnim nasiljem. Iz raziskave leta 2019 je razvidno, da se je v obdobju 2015–2019 kar 60 % LGBT oseb v Sloveniji soočilo z nasiljem, bodisi verbalnim ali fizičnim. Tako naju pozitivno preseneča dejstvo, ki sva ga potrdili z anketo, da velika večina anketiranih ne uporablja žaljivk do drugače spolno usmerjenih oseb. Res pa je, da še vedno več kot polovica anketirancev meni, da so te osebe še vedno diskriminirane kot

nekoč, tretjina jih sicer meni, da diskriminacija je prisotna, ampak da se stanje v zadnjih letih nekoliko izboljšuje tudi na tem področju.

G. Štefanič omenja, da homofobija in druge oblike nestrpnosti močno vplivajo na oblikovanje samopodobe spolno drugače usmerjene osebe. Vse oblike diskriminacije in nestrpnosti do drugače spolno usmerjenih se lahko odražajo tudi kot težave v duševnem zdravju le-teh. Intervjuvanec opaza, da se mlade drugače spolno usmerjene osebe največkrat po pomoč obrnejo na prijatelje, na splet, na nevladne organizacije, ki se s takimi tematikami ukvarjajo in nenazadnje v določeni meri na šolsko osebje in družino. Kam se mladi obrnejo po pomoč je odvisno od njihove stopnje razkritosti in okolja v katerem živijo. Tudi anketiranci so bili v dveh tretjinah prepričani, da različne oblike diskriminacije pri drugače spolno usmerjenih osebah vplivajo na razne osebne stiske, slabše duševno počutje in več kot tretjina jih je mnenja, da se zato sploh ne razkrijejo širši okolici.

Intervjuvanec navaja, da se po podatkih raziskave leta 2018, drugače spolno usmerjene osebe po navadi najprej razkrijejo prijateljem, sorojencem in tudi staršem. S tem, da se mladoletne drugače spolno usmerjene osebe razkrivajo redkeje. Nekatere družine ne sprejmejo svojega otroka, ki je drugače spolno usmerjen. Popolno sprejemanje otrok z drugačno spolno identiteto se zgodi v manj kot polovici družin. Starši se težje sprijaznijo z drugačno spolno identiteto svojega otroka, še nižji delež sprejemanja spolne identitete otroka pa velja za druge člane družine, torej za stare starše, tete, strice, kjer je samo 32 % posameznikov z drugačno spolno usmerjenostjo popolno sprejetih. Družine in starši, ki svoje otroke ne sprejemajo take kot so, ogrožajo njihovo čustveno, socialno in nenazadnje lahko tudi njihovo finančno varnost. Iz ankete sva tudi razbrali, da večina mladih sprejema drugače spolno usmerjene osebe in da se po razkritju tudi njihov odnos do teh oseb ne bi spremenil. Hkrati pa je bilo več kot polovica anketirancev mnenja, da pa okolica v kateri živijo te osebe še vedno prezira in obsoja, kar pa se nama ne zdi prav.

3.2.2. ANALIZA INTERVJUJA Z DRUGAČE SPOLNO USMERJENO OSEBO

Po opravljeni anketi in intervjuju s sodelavcem pri društvu Legebitra, sva želeli preveriti še, kako se počutijo drugače spolno usmerjene osebe in kako vpliva odnos okolice na njih. Intervju sva izvedli z dobro prijateljico, staro 17 let. Zanimala naju je predvsem njena zgodba razkritja in kako se počuti kot pripadnica LGBTQI+ skupnosti ter kakšen je odnos okolice in prijateljev, ki že vedo za njeno drugačno spolno usmerjenost. Intervju je bil izveden osebno v mesecu

marcu 2022. Celoten intervju se nahaja v prilogi naloge, v nadaljevanju pa bova povzeli nekaj najbolj ključnih dejstev.

V teoretičnem delu in intervjuju s sodelavcem pri društvu Legebitra sva ugotovili, da se spolna usmerjenost oblikuje skozi čas in jo drugače spolno usmerjen posameznik odkriva postopoma skozi celo življenje. To nama je potrdila tudi drugače spolno usmerjena intervjuvanka, ki je povedala, da je svoje občutke začela odkrivati in razvijati že v vrtcu. Otroško ljubezen je že v vrtcu čutila do punc in nikoli kot bi bilo pričakovano do fantov. Zaupala nama je, da ji takrat tega niso preprečevali, saj je težko majhnemu otroku razložiti, da družba pričakuje, da bo heteroseksualno usmerjena. Svojo spolno usmerjenost je tudi sama dolgo zatirala, saj je sčasoma ugotovila, da veliko ljudi tretira drugače spolno usmerjene kot nekaj nedopustnega. Njeno zanikanje je trajalo vse do šestega razreda, nato se je bolj zblížala z eno punco in ugotovila, da še vedno goji simpatije do deklic in ne fantov. Tudi v anketi je bilo večina vprašanih mnenja, da ne gre pri tem za neko »modno muho«, ampak da posamezniki dejansko čutijo tako. Čeprav je več kot polovica vprašanih mladih mnenja, da se za spolno identiteto vsak odloči sam in le petina jih je mnenja, da se le-ta določi že ob rojstvu. Dejstvo je, kot sva ugotovili že v teoriji, da so mnenja glede tega deljena tudi pri različnih strokovnjakih, ki raziskujejo to temo.

Iz intervjuja z gospodom Štefaničem sva izvedeli, da drugače spolno usmerjena oseba svoje spolne usmerjenosti ne bo spremenila, če je družba ne bo sprejela, ampak bo svojo spolno usmerjenost le prikrivala in zatirala. To nama je v intervjuju potrdila tudi intervjuvanka s svojimi odgovori.

Drugače spolno usmerjene osebe se najprej razkrijejo ljudem, ki jim zaupajo, kar sva ugotovili na podlagi obeh intervjujev. Intervjuvanka nama je namreč povedala, da je svojo drugačno spolno usmerjenost najprej razkrila svoji sestri, s katero sta si zelo blizu. Kljub temu, da imata s sestro zelo dober odnos, pa sestra tega na začetku ni sprejela. Njeno spolno usmerjenost je zanikala in ji želela dopovedati, da ne sme biti biseksualno usmerjena. Intervjuvanka nama je povedala, da je sestra rabila kar nekaj časa, da je vse premislila, preden jo je popolnoma sprejela takšno kakršna je. Takrat se je intervjuvanka sestri tudi popolnoma razkrila kot lezbijka, kar je dejansko bila in prej tega sestri ni upala priznati. To, da je lezbijka je zaupala tudi svoji družini in nekaterim sorodnikom. Največ težav je imela z očetom, ki njene spolne usmerjenosti ni mogel sprejeti in se nekaj časa niti ni želel pogovarjati z njo. Intervjuvanka meni, da je na to vplivala njegova narodnost in pa tudi vera. Tudi njena mama je rabila veliko časa, da jo je

sprejela, a ko je vse skupaj premislila in raziskala, jo je sprejela z besedami »Vem, da tega ne moreš ne ti, ne jaz spremeniti, tako, da ne vem zakaj bi se sekirala, ko pa vem, da na to nimam vpliva.« Tako se je razkrila tudi družini po mamini strani, ki jo sprejema takšno kakršna je in tudi podpira. Družini po očetovi strani pa se še ne upa razkriti. Tudi gospod Štefanič nama je povedal, da raziskave kažejo, da se popolna sprejetost drugače spolno usmerjenih oseb zgodi le v manj kot polovici družin. Osebe so pogostejše bolj sprejete pri sorojencih kot pri starših. Še nižji delež sprejetosti pa velja za razširjeno družino, in sicer je bilo tam popolnoma sprejetih le nekje okrog tretjina oseb, skoraj četrtnina teh oseb pa je tam popolnoma nesprejetih. Vsekakor je razkritje otrok proces tudi za njihove bližnje.

Z razkrivanjem intervjuvanka ni imela težav pri prijateljih, saj so tudi njeni prijatelji večinoma drugače spolno usmerjeni in so jo zato tudi takoj sprejeli. Nekaj dlje časa je z razkritjem čakala pri prijateljih, ki so heteroseksualni, preden se jim je zaupala. Je pa v večini naletela na dober odziv in sprejetost, čeprav so nekateri sprva rabili nekaj časa za premislek. Tudi gospod Štefanič je v intervjuju potrdil, da se drugače spolno usmerjene osebe pogosto razkrijejo tudi prijateljem, saj so to osebe, ki jim zaupajo. Prav tako sva z anketo ugotovili, da bi večina vprašanih (84 %) te osebe sprejela in da se njihov odnos ne bi spremenil. Je pa nekaj takih, pri katerih bi se odnos spremenil, čeprav bi stike še ohranili, peščica pa bi se stikom skušala čim bolj izogibati.

Intervjuvanka se je skozi osnovno šolo počutila manj vredno zaradi svoje spolne usmerjenosti, saj so se okrog nje pojavili homofobični komentarji in opazke. Da se to pogosto pojavlja v šolskem okolju nama je na podlagi podatkov iz raziskave, ki je potekala leta 2021, potrdil gospod Štefanič. Ugotovili so, da so se neprimerne opazke pojavljale tako s strani vrstnikov, učiteljev in drugega šolskega osebja. Skoraj tri četrtine vprašanih je v tej raziskavi poročalo tudi o namerni izključitvi iz vrstniške skupine, ki se je zgodila na podlagi njihove spolne usmerjenosti. Tudi z anketo sva kljub večinskemu pozitivnemu mnenju in sprejetosti drugače spolno usmerjenih oseb, med vprašanimi zasledili manjši del takih, ki imajo do teh oseb odklonilen odnos in nekateri proti njim še vedno uporabljajo različne žaljivke.

V prejšnjem intervjuju s strokovnim sodelavcem Legebitre sva ugotovili, da homofobija in diskriminacija močno vplivata na duševno zdravje in počutje drugače spolno usmerjenih oseb, to nama je potrdila tudi drugače spolno usmerjena intervjuvanka v tem intervjuju, ki je bila tudi sama žrtev psihičnega nasilja zaradi svoje spolne usmerjenosti. Zaupala nama je, da se je srečala tudi s samopoškodovanim vedenjem in zlorabo prepovedanih substanc, vendar ne

samo zaradi svoje spolne usmerjenosti, ampak jo je do tega privedla kombinacija vseh osebnih stisk in težav. Potrjuje pa, da je njena drugačna spolna usmerjenost vplivala tako na njen zunanji izgled, kakor tudi na duševno počutje. Enakega mnenja je tudi skoraj dve tretjini anketirancev.

Intervjuvanka s pravicami drugače spolno usmerjenih v Sloveniji ni dobro seznanjena, je pa vseeno povedala, da si želi, da bi bila v Sloveniji omogočena oploditev z biomedicinsko pomočjo tudi ženskam, ki so v istospolni zvezi in da bi istospolni pari imeli možnost posvojiti otroka. Prav tako tudi večina anketiranih meni, da bi morale biti pravice drugače spolno usmerjenih enake heteroseksualno usmerjenim osebam. Tri četrtine vprašanih se tudi strinja s poroko in posvojitvijo otrok pri parih, ki so drugače spolno usmerjeni. Tudi strokovni sodelavec Legebitre je povedal, da je na tem področju urejanja pravic drugače spolno usmerjenih oseb že prišlo do premikov na bolje, ampak da bo potrebna še dolga pot preden bo dosežena enakopravnost s heteroseksualnimi osebami in pari.

Intervjuvanka meni, da bi morala društva bolj ozaveščati o LGBTQI+ skupnosti, saj bi to pripomoglo k boljšemu sprejemanju same skupnosti in tudi posameznikov. V anketi sva ugotovili, da kar 59 % vprašanih sploh ne pozna društev, ki združujejo te osebe in se ukvarjajo z njihovimi pravicami ter osveščanjem širše javnosti, čeprav v enakem deležu tudi menijo, da taka društva lahko pripomorejo k večji osveščenosti o tej temi.

Tako kot midve in gospod Leopold Štefanič (v prejšnjem intervjuju) tudi intervjuvanka meni, da bi se v šolah moralo več govoriti o tem, da bi ljudje začeli sprejemati drugače spolno usmerjene. Želi si, da bi se v slovenskih šolah te teme vključevale pri nekaterih šolskih predmetih in da bi se pripravljale kakšne delavnice, ki bi ozaveščale o tej temi. Meni, da bi bil zelo velik korak že to, da bi obeleževali dan boja proti homofobiji. Več pogovora o tej temi v šoli si želi tudi dobre tri četrtine vprašanih v anketi, kar bi po njihovem mnenju dobro vplivalo na splošno ozaveščenost o tej temi in na boljšo sprejetost teh oseb.

4. ZAKLJUČEK

Mnenje mladih o drugače spolno usmerjenih se razlikuje od posameznika do posameznika. Mnenje je odvisno od kulture, vzgoje in tudi od okolja v katerem živimo. Sva pa v najini raziskavi ugotovili, da večina mladih podpira drugače spolno usmerjene osebe, da jih le-te ne motijo in da si želijo, da bi splošna osveščenost o tej temi bila boljša. Dandanes, ko se mnenja o drugače spolno usmerjenih vedno bolj spreminjajo na bolje, je v družbi moč zaslediti vedno več javno razkritih drugače spolno usmerjenih oseb, ki tudi druge ozaveščajo o tej temi. A kljub temu se še vedno soočamo z nekaterimi stereotipnimi mnenji in nasilnimi dejanji naperjenimi proti tem osebam.

Znanstvenikom še ni uspelo razvozlati vzroka zakaj pride do drugačne spolne usmeritve. Večina se jih nagiba k temu, da je drugačna spolna usmerjenost prirojena in se razvija ter odkriva skozi čas odraščanja. Znanstveniki, ki se ukvarjajo s preučevanjem takih teorij pa drugačno spolno usmerjenost ne uvrščajo med bolezni. Drugačna spolna usmerjenost je torej naraven pojav, ki nas spremlja že iz prazgodovine.

Prvo hipotezo, »**Mladi so slabo seznanjeni s tematiko drugače spolno usmerjenih.**«, sva zavrnili, saj je večina anketirancev že slišala za drugače spolno usmerjene. Pričakovali sva, da bova to hipotezo potrdili, a sva ugotovili, da se dandanes po svetovnem spletu pojavlja veliko mnenj in tudi v javnosti se vse več govori o drugače spolno usmerjenih, kar vpliva na poznavanje teh oseb. Tudi iz intervjuja z g. Štefaničem sva ugotovili, da se društva, ki delujejo na tem področju, trudijo mlade in tudi starejše čim bolj ozaveščati o tej tematiki. Kljub temu, da so mladi seznanjeni s to tematiko, si pa tako kot midve tudi oni želijo, da bi se o takih stvareh govorilo v šoli, kjer je kot sva izvedeli iz intervjuja s svetovalcem pri Legebitri, obvezna obravnava drugačnih identitet.

Drugo hipotezo, »**Večina mladih ne sprejema spolno drugače usmerjenih oseb.**«, sva tako kot prejšnjo, zavrnili. Velika večina anketirancev spolno drugače usmerjene osebe sprejema in jih tudi podpira pri uveljavljanju njihovih pravic. Kar 80 % je mnenja, da bi morale drugače spolno usmerjene osebe imeti enake pravice kot heteroseksualno spolno usmerjene osebe. Sklepava, da na to vpliva okolje v katerem anketiranci živijo in pa seveda tudi svetovni splet ter tudi vsa številčnejša društva, ki delujejo na tem področju. Žal pa je po poročanju g. Štefaniča v intervjuju iz nekaterih prejšnjih sicer manj obsežnih raziskav možno zaznati, da se drugače spolno usmerjeni še kljub temu pogosto čutijo namerno izključeni iz vrstniških skupin. To

dejstvo nama je v intervjuju potrdila tudi najina homoseksualno usmerjena prijateljica, ki nama je povedala, da se je tudi sama v nekaterih razredih osnovne šole počutila izključeno iz družbe zaradi svoje spolne usmerjenosti. Je pa v anketi kar 84 % vprašanih navedlo, da se po razkritju njihov odnos do te osebe ne bi spremenil.

Tretjo hipotezo, »**Mladi so mnenja, da imajo drugače spolno usmerjene osebe največ težav v javnosti.**«, sva potrdili. Na podlagi intervjuja sva spoznali, da se LGBT posamezniki v Sloveniji srečujejo z diskriminacijo ter fizičnim, psihičnim, ekonomskim in verbalnim nasiljem in da so jim kršene pravice na več področjih. Meniva, da družba v našem okolju še ni pripravljena na »normaliziranje« drugačnih spolnih usmerjenosti, zato imajo drugače spolno usmerjene osebe tudi največ težav v javnosti. Tudi v anketi je več kot polovica vprašanih mnenja, da ima okolica do teh oseb odklonilen in celo prezirajoč odnos. Sklepava, da se bo to v bližnji prihodnosti spreminjalo, saj tudi v naši državi obstaja veliko organizacij, ki se trudijo, da bi se spolne usmerjenosti, ki niso heteroseksualnost, sprejele kot nekaj »normalnega«, običajnega.

Četrto hipotezo, »**Spolno drugače usmerjeni imajo v drugih državah po svetu več pravic kot v Sloveniji.**«, sva delno potrdili, saj sva že med raziskovanjem tematike ugotovili, da nekatere države bolj podpirajo in si prizadevajo za enakost pravic drugače spolno usmerjenih, kot pa Slovenija, kar nama je potrdil tudi g. Leopold Štefanič, uni. dipl. pedagog in andragog, programski sodelavec na področju svetovanja in samopomoči pri društvu Legebitra. Kljub temu pa po svetu obstajajo še države, ki si sploh ne prizadevajo za enakost pravic drugače spolno usmerjenih in heteroseksualnih oseb in tudi države, kjer te osebe lahko doleti celo smrtna kazen. Tako sva ugotovili, da je Slovenija v primerjavi z Evropskimi državami nekje v sredini lestvice spoštovanja in zagotavljanja LGBT pravic. So pa tudi anketiranci v veliki večini mnenja, da bi se te pravice morale izenačiti s heteroseksualno spolno usmerjenimi osebami.

Peto hipotezo, »**Mladi menijo, da homofobija ne vpliva na mentalno počutje drugače spolno usmerjenih in njihovo samopodobo.**«, sva zavrnila, saj večina anketirancev meni, da ima homofobija zelo slab vpliv na počutje in samopodobo drugače spolno usmerjenih. Prav zato imamo tudi v Sloveniji veliko organizacij, ki skrbijo za zdravo mentalno počutje teh oseb. Se pa tudi na družabnih omrežjih širi vedno več pozitivnih mnenj, zato meniva, da se bo sčasoma tudi nasilje nad drugače spolno usmerjenimi umirilo. Tudi g. Štefanič meni, da se osebe z visokim samospoštovanjem hitreje in lažje spoprijemajo z lastno spolno usmerjenostjo,

se lažje razkrijejo in kakovostno živijo v svojem okolju. Po poročanju intervjuvanke, ki nam je zaupala, da sama sebe na začetku ni sprejela, zaradi homofobnih opazk okolice, lahko potrdimo mnenje g. Štefaniča. Zaupala nama je, da se je srečala tudi s samopoškodovanim vedenjem in zlorabo prepovedanih substanc, vendar ne samo zaradi svoje spolne usmerjenosti, ampak jo je do tega privedla kombinacija vseh osebnih stisk in težav. Potrjuje pa, da je njena drugačna spolna usmerjenost vplivala tako na njen zunanji izgled, kakor tudi na duševno počutje. V kolikor je v družbi prisotna velika mera nestrpnosti je to lahko velika prepreka za oblikovanje pozitivne samopodobe posameznikov.

Šesto hipotezo, »**Mladi menijo, da se vsak sam odloči, katere spolne usmerjenosti bo.**«, sva delno potrdili. Mnenja in teorije strokovnjakov pravijo, da vsak posameznik ne odloča sam o svoji spolni usmerjenosti, ampak da je prirojena in da se sčasoma razvija skozi obdobje odraščanja. Tudi v intervjuju nama je g. Štefanič povedal, da je od okolja in osebnosti posameznika odvisno, v kakšni meri bo oseba lahko izražala svojo usmerjenost in se hkrati ob tem počutila tudi varno in sprejeto. Oseba, katere spolna usmerjenost je različna od heteroseksualne, v neugodnem okolju ne bo spremenila svoje usmerjenosti, lahko jo bo le potlačila, zanikala ali pa je ne bo izražala. Tudi skozi raziskovanje v teoretičnem delu sva ugotovili, da se strokovnjaki nekako bolj nagibajo k temu, da se spolna usmerjenost sama razvija skozi čas odraščanja in se o njej ne odloča posameznik sam na zavestni ravni izbire, oziroma da to ni »modna muha« sodobnega časa. Tudi intervjuvanka nama je povedala, da je že v vrtcu in osnovni šoli gojila otroške simpatije do punc in ne fantov, čeprav se je sprva trudila zatirati svoja nagnjenja, pa se spolna usmerjenost pri njej ni spremenila. Mnenja anketirancev o tem pa so deljena, saj jih polovica meni, da posameznik sam izbere spolno usmerjenost, druga polovica pa je drugačnega mnenja. 77 % anketiranih je mnenja, da pa vseeno ne gre za »modno muho« in da te osebe enostavno začutijo drugačno spolno usmerjenost.

Sedmo hipotezo, »**Mnenje staršev in vzgoja vplivata na odnos mladih, do drugače spolno usmerjenih.**«, sva delno potrdili. S pomočjo ankete sva sicer ugotovili, da večina mladih razmišlja samostojno in razvija lastno mnenje glede drugače spolno usmerjenih in da na njih ne vpliva mnenje njihovih staršev. Več kot polovica pa jih živi v okoljih, kjer drugače spolno usmerjene osebe obsojajo in prezirajo, tretjina pa se o tej temi v svojem okolju sploh ne pogovarja. Iz intervjuja z g. Štefaničem sva izvedeli, da vzgoja vsekakor vpliva na odnos posameznika do LGBT posameznikov. V Sloveniji je še vedno močno prisotna heteronormativnost, ki vpliva na vzgojo otrok in njihovo dožemanje sveta. Otroci, ki so

vzgojeni in sledijo prepričanjem heteronormativnosti, imajo lahko tako ob sprejemanju LGBT oseb veliko več težav, kot tisti, ki niso bili tako vzgojeni. Tudi najina drugače spolno usmerjena intervjuvanka izhaja iz družine, kjer se o tej temi praktično niso pogovarjali, je pa hitro sama ugotovila, da okolica drugačno spolno usmerjenost ne sprejema dobro, zato je skušala svoje občutke najprej zatirati. Svoje spolne usmerjenosti pa ni razkrila širši okolici, ampak le prijateljem in družini.

Osmo hipotezo, »**Drugače spolno usmerjeni se najprej razkrijejo tistim, ki jim najbolj zaupajo (prijateljem, družini).**«, sva potrdili. Iz intervjuja sva izvedeli, da je po izsledkih raziskave iz leta 2018 kar 98 % anketiranih oseb delno ali popolnoma razkritih med prijatelji. Osebe so v splošnem najpogosteje popolnoma razkrile prijateljem, sorojencem, staršem oziroma skrbnikom in sošolcem. Tudi skozi anketo sva ugotovili, da 84 % vprašanih ne bi spremenilo odnosa do prijatelja, če bi izvedeli za njegovo drugačno spolno usmerjenost. Žal pa je ta odstotek sprejetosti nekoliko nižji med družinami in starši, ki svojih LGBT otrok ne sprejemajo vedno popolnoma, kot sva izvedeli iz intervjuja. Po izsledkih raziskave iz leta 2018 je za starše oziroma skrbnike značilna nižja stopnja sprejemanja otrokovih spolnih in/ali seksualnih identitet. Popolna sprejetost se zgodi v manj kot polovici primerov, delna pa v 37 %. Še nižji je ta delež sprejetosti v širši družini, le 23 %. Ugotovitve je na koncu podkrepila še izjava intervjuvanke, ki se je prav tako najprej razkrila sestri, s katero se dobro razumeta in sta si blizu ter prijateljem, ki jim zaupa. Šele nato je sledilo razkritje staršem, ki pa njene spolne usmerjenosti nista popolnoma sprejela, sploh oče je imel s tem več težav.

Deveto hipotezo, »**Številne informacije na spletu in v medijih pozitivno vplivajo na odnos do drugače spolno usmerjenih v družbi.**«, sva delno potrdili. Večina anketiranih (69 %) meni, da mediji in splet vplivajo na odnos do LGBT posameznikov, bodisi pozitivno, bodisi negativno. Tudi iz intervjuja s strokovnim sodelavcem Legebitre sva izvedeli, da imajo poleg družinskega okolja veliko vlogo pri ustvarjanju mnenja in stališč vsekakor tudi mediji, bodisi klasični mediji ali družabna omrežja. Ti lahko določena dejanja »naredijo« sprejemljiva in legitimna, druga pa nesprejemljiva. Mediji lahko torej na odnos do drugače spolno usmerjenih vplivajo tako pozitivno kot tudi negativno. Tudi intervjuvanka je mnenja, da je na spletu in v medijih možno najti veliko informacij o tej tematiki, ki so lahko koristne za večjo osveščenost, ampak da bi tega moglo biti v Sloveniji še več.

Deseto hipotezo, »**Društva, ki delujejo na tem področju, pomembno vplivajo na boljšo sprejetost drugače spolno usmerjenih v družbi.**«, sva potrdili. Čeprav veliko vprašanih ne

pozna društva, ki bi vključevalo te osebe in se ukvarjalo s to tematiko, se dve tretjini vprašanih strinja, da takšna društva pomembno vplivajo na sprejetost drugače spolno usmerjenih v družbi in da pomembno vplivajo na osveščenost v družbi. To lahko sklepava tudi iz podatkov, ki sva jih navedli v teoretičnem delu, saj ta društva organizirajo številne dogodke in dejavnosti, ki ozaveščajo širšo javnost o tej tematiki in razbijajo stereotipe. Skozi opravljen intervju z g. Štefaničem sva sami ugotovili, da si tudi oni kot samo društvo Legebitra prizadevajo za čim večje ozaveščanje o drugače spolno usmerjenih in se trudijo temo približati vsem prebivalcem Slovenije.

Enajsto hipotezo, »**Drugače spolno usmerjene osebe so še vedno diskriminirane in izpostavljene različnim oblikam nasilja.**«, sva potrdili. Gospod Štefanič pravi, da se LGBT posamezniki v Sloveniji srečujejo z diskriminacijo ter fizičnim, psihičnim, ekonomskim in verbalnim nasiljem, kar je razvidno tudi iz raziskave leta 2019, saj se je v obdobju 2015–2019 kar 60 % LGBT oseb v Sloveniji soočilo z nasiljem, bodisi verbalnim ali fizičnim. Tudi več kot polovica anketirancev meni, da so te osebe še vedno diskriminirane kot nekoč, tretjina jih sicer meni, da diskriminacija je prisotna, ampak da se stanje v zadnjih letih nekoliko izboljšuje tudi na tem področju. Intervjuvanka nama je prav tako potrdila, da se je že srečevala s psihičnim nasiljem (kot so razne opazke in podobno ter nesprejetostjo in izključevanjem).

Dvanajsto hipotezo, »**Mladi menijo, da se v izobraževalnih ustanovah premalo govori o tej temi.**«, sva potrdili. S tem se strinja midve in oba intervjuvanca. G. Štefanič nama je povedal, da bi se v šoli moralo obvezno obravnavati drugačne identitete, vendar se to v praksi ne udejanja in je v veliki meri odvisno od osebnih stališč posameznih učiteljev. Tako kot midve in gospod Leopold Štefanič (v prejšnjem intervjuju) tudi intervjuvanka meni, da bi se v šolah moralo več govoriti o tem, da bi ljudje začeli sprejemati drugače spolno usmerjene. Želi si, da bi se ta tema lahko vključevala k uram pouka pri posameznih predmetih in tudi pri temah dnevov dejavnosti. Meni, da bi bil zelo velik korak že to, da bi obeleževali dan boja proti homofobiji. Več pogovora o tej temi v šoli si želi tudi dobre tri četrtine vprašanih v anketi, kar bi po njihovem mnenju dobro vplivalo na splošno ozaveščenost o tej temi in boljšo sprejetost teh oseb.

Pred začetkom raziskovanja sva si zastavili cilje, katere sva na koncu raziskovanja tudi dosegli. Drugače spolno usmerjeni še vedno ostajajo zelo aktualna tema, ki odpira številna vprašanja, pomisleke in stereotipe. Zanimiva je tudi za mlade v dobi odraščanja in oblikovanja lastne spolne identitete, saj takrat tudi intenzivno raziskujejo to področje. Meniva da je prav, da si mladi in celotna družba postavljajo vprašanja o tej tematiki, saj se na ta način lahko o drugače spolno usmerjenih tudi ozavešča. Ugotovili sva, da mladi bolje sprejemajo drugače spolno usmerjene kot sva mislili pred raziskovanjem tega področja. Sodeč po rezultatih ankete se odnosi mladih do drugače spolno usmerjenih izboljšujejo. Z najino raziskovalno nalogo sva želeli dokazati in pokazati, da nasilna dejanja proti drugače spolno usmerjenim niso koristna, saj po navadi vplivajo le na slabo počutje in slabo samopodobo drugače spolno usmerjenih, ne pa na spreminjanje njihove spolne identitete. Zato meniva, da spolna usmerjenost, rasa, videz ali karkoli drugega, ne bi smela definirati človekovih notranjih lastnosti in tudi ne bi smela biti podlaga drugim o presojanju posameznika.

5. LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

1. A. Prince, Gregory (2019). *Gay Rights and the Mormon Church*. Utah: University of Utah Press
2. Belge, Kathy. Bieschke, Marke (2011). *The Ultimate LGBT Guide for Teens*. San Francisco, California: Zest Books
3. Marcus, Eric (2005). *Is it A Choice?*, California: HarperCollins Publishers Inc
4. Perger, Nina (2021). *Razpiranje horizontov možnega: O nebinarnih spolnih in seksualnih identitetah v Sloveniji*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani Fakulteta Za Družbene Vede
5. Ruth, Richard. Santacruz, Erik (2017). *LGBT Psychology and Mental Healt*. Santa Barbara, California: Praeger

SPLETNI VIRI

Medmrežje 1: Spletna svetovalnica Tom telefon: spolna identiteta. Dostopno na <https://www.e-tom.si/spolna-identiteta/> (pridobljeno 14. 1. 2022)

Medmrežje 2: Wayback machine the Internet Archive: Sexual orientation. Dostopno na <https://web.archive.org/web/20110722080052/http://www.healthyminds.org/More-Info-For/GayLesbianBisexuals.aspx> (pridobljeno 15. 1. 2022)

Medmrežje 3: Office of LGBTQIA Education and Engagement: Understanding LGBTQIA Identities. . Dostopno na <https://www.depts.ttu.edu/lgbtqia/understandinglgbtqia.php> (pridobljeno 16. 1. 2022)

Medmrežje 4: Abrams, Mere. 2022. Healthline: 47 Terms That Describe Sexual Attraction, Behaviur and Orientation. . Dostopno na <https://www.healthline.com/health/different-types-of-sexuality#q-z> (pridobljeno 16. 2. 2022)

Medmrežje 5: Lešer, Iztok. Psihiater Lešer: Homoseksualnost – ni duševna motnja. . Dostopno na http://psihiater-leser.com/dusevne_motnje/homoseksualnost_ni_dusevna_motnja/ (pridobljeno 16. 1. 2022)

Medmrežje 6:Kastelic, Žiga. 2021. Študent: Kratka zgodovina LGBT skupnosti. Dostopno na <https://www.student.si/izpostavljeno/druzba/kratka-zgodovina-lgbt-skupnosti/?cn-reloaded=1> (pridobljeno , 5. 2. 2022)

Medmrežje 7: Amnesty International: LGBT rights. Dostopno na <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/discrimination/lgbt-rights/> (pridobljeno 5. 2. 2022)

- Medmrežje 8: Hodnik, Tanja. Klančar Tilka. 2013. Ljubljana: Mavrična Ljubljana .
Dostopno na <https://www.ljubljana.si/assets/Uploads/Mavricna-Ljubljana3.pdf> (pridobljeno 9. 2. 2022)
- Medmrežje 9: Blakemore, Erin. 2021. National Geographic: Inside the first Pride parade – A raucous protest for gay liberation. Dostopno na
<https://www.nationalgeographic.com/history/article/inside-the-first-pride-parade-a-raucous-protest-for-gay-liberation-lgbtq> (pridobljeno 9. 2. 2022)
- Medmrežje 10: Ljubljana Pride: Začetki Parad ponosa. Dostopno na
<http://www.ljubljanapride.org/zgodovina/> (pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 11: Ljubljana pride: Parada ponosa. Dostopno na
<http://www.ljubljanapride.org/festival-parada-ponosa/> (pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 12: Ljubljana pride: Parada ponosa. Dostopno na
<http://www.ljubljanapride.org/festival-parada-ponosa/> (pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 13: Legebitra: Kaj ponujamo? Dostopno na <https://legebitra.si/ponujamo/>
(pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 14: DIH: O Dih. Dostopno na <http://www.dih.si/o-dihu> (pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 15: Kwartir: O Kwartirju. Dostopno na <https://kvartir.org/o-kvartirju/>
(pridobljeno 10. 9. 2022)
- Medmrežje 16: Zavod Transakcija: Aktivnosti in storitve. Dostopno na
<https://transakcija.si/aktivnosti-in-storitve/> (pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 17: Ljubljana Pride: O društvu. Dostopno na <https://ljubljanapride.org/o-drustvu/>
(pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 18: Planned Parenthood: Sexual Orientation. Dostopno na
<https://www.plannedparenthood.org/learn/sexual-orientation/> (pridobljeno 10. 2. 2022)
- Medmrežje 19: Blažič, Mitja. Maljevac, Simon. 2007. Ljubljana Pride: Homofobija. .
Dostopno na <https://www.ljubljanapride.org/2007/homofobija.htm> (pridobljeno 11. 2. 2022)
- Medmrežje 20: Blažič, Mitja. Maljevac, Simon. 2007. Ljubljana Pride: Homofobija.
<https://www.ljubljanapride.org/2007/homofobija.htm> (pridobljeno 11. 2. 2022)

6. PRILOGE

PRILOGA 1: ANKETNI VPRAŠALNIK

Q1 - Spol

☐ M

☐ Ž

Q2 - Starost

☐ 13-15 let

☐ 16-18 let

Q3 - Kraj bivanja

☐ Občina Cankova

☐ Druge občine v Pomurju

☐ Druge občine v Sloveniji

Q4 - Ali ste že kdaj slišali za spolno drugače usmerjene osebe?

☐ Da

☐ Ne

Q5 - Kako poznate naslednje pojme (1-ne poznam, 5-dobro poznam)

	1	2	3	4	5
Queer	☐	☐	☐	☐	☐
Panseksualec	☐	☐	☐	☐	☐
Homoseksualec	☐	☐	☐	☐	☐
Transvestit	☐	☐	☐	☐	☐
Biseksualec	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Kako se po vašem mnenju oblikuje spolna identiteta posameznika?

- ☐ Določi se ob rojstvu
- ☐ Vsak se sam odloči o tem
- ☐ Takega te vzgojijo
- ☐ Ne vem
- ☐ Drugo:

Q7 - Ali vas drugače spolno usmerjene osebe motijo?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q7_2 - Če Da, zakaj?

Q8 - Ali podpirate spolno drugače usmerjene pri uveljavljanju njihovih pravic?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q9 - Kje se vam zdi da imajo drugače spolno usmerjeni največ težav?

Možnih je več odgovorov

- ☐ V družini
- ☐ Pri izobraževanju
- ☐ V javnosti
- ☐ Na osebnem področju
- ☐ Drugo:

Q10 - Ali poznate koga, ki je drugače spolno usmerjen?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Q11 - Kako bi reagirali, če bi vam prijatelj/prijateljica ali sošolec/sošolka zaupal/-a, da je drugače spolno usmerjen/-a?

- ☐ Moj odnos se ne bi spremenil
- ☐ Še naprej bi se družila, a bi se moj odnos do njega/nje spremenil
- ☐ Izogibal bi se ga/je
- ☐ Prekinil bi vse stike z njim/njo
- ☐ Drugo:

Q12 - Bi po vašem mnenju morali imeti drugače spolno usmerjeni enake pravice kot heteroseksualne osebe?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q12_2 - Svoj odgovor utemeljite?

Q13 - Se vam zdi, da so drugače spolno usmerjene osebe diskriminirane?

- ☐ Da, vedno so bile in so še
- ☐ Da, ampak vedno manj
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q14 - Kako po vašem mnenju diskriminacija, homofobija in stereotipi vplivajo na počutje in duševno zdravje drugače spolno usmerjenih?

- ☐ Ne vpliva, saj se s tem ne obremenujejo
- ☐ Vpliva, zato svojo spolno usmerjenost pogosto skrivajo
- ☐ Zelo vpliva, zato imajo pogosto različne osebne težave in težave z duševnim zdravjem

Q15 - Ali ste kdaj proti drugače spolno usmerjenim uporabili kako žaljivko?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Se ne spomnim

Q15_ 2 - Če DA, katero?

Q16 - Kako bi se počutili ob pogledu na drugače spolno usmerjen par, ki si v javnosti izkazuje pozornost?

- ☐ Ne bi me motilo
- ☐ Bilo bi mi nerodno
- ☐ Odšel bi vstran
- ☐ Opozoril bi ju, naj prenehata
- ☐ Motilo bi me, a bi se delal da ne vidim
- ☐ Drugo:

Q17 - Kakšen odnos ima po vašem mnenju okolica v kateri živite do drugače spolno usmerjenih?

- ☐ Jih ne moti
- ☐ Večina to prezira in obsoja
- ☐ O tem se ne pogovarjamo
- ☐ Drugo:

Q18 - Ali mnenje vaših staršev vpliva na vaš odnos do drugače spolno usmerjenih?

- ☐ Da, tudi jaz imam enako mnenje kot oni
- ☐ Ne, vsak stoji za svojim mnenjem
- ☐ O tem se ne pogovarjamo

Q19 - Ali se strinjate s poroko spolno drugače usmerjenih?

- ☐ Da, se strinjam
- ☐ Ne, se ne strinjam
- ☐ Se delno strinjam

Q20 - Ali se strinjate s posvojitvijo otrok spolno drugače usmerjenih?

- ☐ Da, se strinjam

- ☐ Ne, se strinjam
- ☐ Se delno strinjam

Q21 - Ali poznate katerega od društev, ki vključujejo drugače spolno usmerjene osebe?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Q21_2 - Če DA, katera?

Q22 - Ali menite, da različna društva in organizacije pripomorejo k temu, da ljudje bolj sprejemajo spolno drugače usmerjene osebe?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Ne vem

Q23 - Ali menite, da mediji, svetovni splet in družabna omrežja vplivajo na odnos do istospolno usmerjenih?

- ☐ Da, pozitivno
- ☐ Da, negativno
- ☐ Ne vplivajo
- ☐ Ne vem

Q24 - Ali menite, da bi se o tej temi morali več pogovarjati v šoli?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Q24_2 - Zakaj?

Q25 - Menite, da je drugačna spolna usmerjenost le "modna muha"?

- ☐ Da, saj s tem želijo pritegniti pozornost

- ☐ Ne, osebe dejansko čutijo tako
- ☐ Ne vem

Q26 - Ali bi nam želeli še kaj sporočiti v zvezi z naš raziskovalno temo?

PRILOGA 2: INTERVJU 1

1. Ali menite, da je spolna usmerjenost posameznika_ice določena ob rojstvu ali je to izbira vsakega posameznika_ice?

Homoseksualnost in druge spolne usmerjenosti obstajajo od nekdaj ter so in vedno bodo del človeške duševnosti. Njihova obravnava pa se s strani splošne družbe spreminja glede na zgodovinsko obdobje in kulturo, v kateri se nahajamo. Od okolja in osebnosti posameznice_ka je odvisno, v kakšni meri bo oseba lahko izražala svojo usmerjenost in se hkrati ob tem počutila tudi varno in sprejeto. Oseba, katere spolna usmerjenost je različna od heteroseksualne, v neugodnem okolju ne bo spremenila svoje usmerjenosti, lahko jo bo le potlačila, zanikala ali pa je ne bo izražala.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/10/brosura_03_spread.pdf

2. Menite, da se je sprejemanje drugače spolno usmerjenih oseb v zadnjih 20 letih spremenilo na bolje?

Da! V Sloveniji začetki organiziranega gejevskega in lezbičnega gibanja segajo v zgodnja osemdeseta, desetletje preden so takšna gibanja začela nastajati po drugih vzhodnoevropskih državah. Slovenija je homoseksualnost dekriminalizirala leta 1977. Prvi poskusi novih družbenih gibanj, da bi uveljavili protidiskriminacijsko zakonodajo na osnovi spolne usmerjenosti, segajo že v leto 1986, prva pobuda za istospolne poroke pa v leto 1989. Diskriminacija na osnovi spolne usmerjenosti je izrecno prepovedana od leta 1994. Leta 2005 smo bili prva država na svetu, kjer je zakonodajo o istospolnem partnerstvu sprejela celo konservativna vlada. V naslednjih letih je slovenski parlament zakonodajo o izenačitvi pravice do zakonske zveze sprejel dvakrat, a je bila obakrat zavrnjena na referendumih, ki ju je spodbudila Katoliška cerkev. Kljub porazu sta oba referenduma z širšo javno debato prispevala k zmanjševanju socialne distance do gejev in lezbijk. Leta 2016 je bil nadaljnje sprejet Zakon o partnerski zvezi, ki homoseksualne in heteroseksualne pare postavlja v skoraj enak pravni položaj. Istospolni pari imajo od tedaj v partnerski zvezi enake pravice kot poročeni pari ali pari v izvenzakonski skupnosti. To sicer žal še ne drži za pravico do skupne posvojitve otroka (enostranska posvojitev otroka partnerke_ja je že dovoljena) in pravico do dostopa postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2020/04/CIH-Slovenia_SLO.pdf

3. Se vam zdi, da Slovenija zaostaja v sprejemanju drugače spolno usmerjenih oseb v primerjavi z drugimi državami EU in svetom?

V primerjavi z Evropskimi državami je Slovenija nekje v sredini lestvice spoštovanja in zagotavljanja LGBT pravic. V Evropi so istospolne poroke legalne v 16 od 26 držav (Španija, Portugalska, Francija, Nemčija, Združeno kraljestvo, Irska, Belgija, Danska, Norveška, Švedska, Finska, Luksemburg, Malta, Avstrija, Islandija, Nizozemska), v nadaljnjih 12 državah, kamor spada tudi Slovenija, pa poznajo omejeno legalno obliko istospolnih partnerskih zvez (Andora, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Italija, Liechtenstein, Monako, Črna gora, San Marino, Slovenija). Največ pravic imajo istospolni pari na Malti, v Belgiji in v Luksemburgu.

Vir: http://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2021/full_annual_review.pdf

4. Menite, da mladostniki bolj sprejemamo drugače spolno usmerjene kot pa starejše generacije?

Glede tega, z izjemo raziskave iz leta 2018, nimamo zares podatka. Izsledki omenjene raziskave so potrdili, da so mlajše generacije izražale višje ravni empatije do LGBT oseb in bolje prepoznavale uničujoče posledice kaznivih dejanj iz sovraštva. Kljub podatku, pa so izsledki raziskave iz leta 2021, ki je med drugim raziskovala tudi področje sprejemanja drugačne spolne usmerjenosti pri dijakinjah_ih izpostavili, da LGBT dijakinje_i negativne opazke slišijo tako s strani vrstnic_kov kot tudi s strani učiteljic_jev ali drugega šolskega osebja. Skoraj tri četrtine vprašanih je poročalo o namerni izključitvi iz vrstniške skupine, ki se je zgodila na podlagi njihove spolne usmerjenosti.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2020/04/CIH-Slovenia_SLO.pdf

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/08/LGBT_mladi_porocilo_raziskave_2021.pdf

5. Se vam zdi, da vzgoja otrok od malega (že v družini) vpliva na to, kako bodo posamezniki_ice sprejemali_e drugače spolno usmerjene?

Vsekakor. V Sloveniji je močno prisotna heteronormativnost, ki vpliva na vzgojo otrok in njihovo dojetje sveta. Heteronormativnost je celota družbenih norm, ki so se skozi zgodovino razvile okrog prepričanja, da vse osebe spadajo v kategoriji komplementarnih spolov, moškega in ženskega. Hkrati heteronormativnost zajema tudi rigidne spolne vloge (to so pričakovanja o obnašanju in delovanju moških in žensk), ki naj bi jih posameznica_ik v življenju sprejel_a, in spolno usmerjenost, ki naj bi bila heteroseksualna. Iz tega izhaja, da heteronormativnost postavlja podlago za diskriminacijo vseh neheteronormativnih spolnih usmerjenosti in spolnih identitet. Otroci, ki so vzgojeni in sledijo prepričanjem heteronormativnosti imajo lahko tako ob sprejemanju LGBT oseb veliko več težav, kot tisti, ki tako niso bili vzgojeni.

Tudi za posameznice_ke, ki niso heteroseksualno spolno usmerjene_i je vzgoja, ki stremi k sprejemanju posameznic_kov ne glede na njihovo spolno usmerjenost lahko zelo pomembna. Negativen odnos njim bližnjih oseb do neheteroseksualnih spolnih usmerjenosti osebi posreduje negativno povratno informacijo o velikem delu njene identitete. Pogosto osebe tekom procesa njihovega osebnega razkritja tako začutijo, da je ogrožena njihova čustvena, socialna in včasih tudi finančna varnost, ki jim je bila do trenutka razkritja zagotovljena.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/10/brosura_03_spread.pdf

6. Menite, da se mlade dovolj ozavešča o drugače spolno usmerjenih in nasploh o LGBTQ skupnosti?

Menim, da imajo mladi danes na voljo vedno več virov informacij o LGBT tematikah, ki so lažje dostopne. Hkrati je pomembno dodati, da kljub večjemu dostopu informacij na spletu, te niso nujno kakovostne. Vsekakor je na voljo še dovolj prostora za nadaljnje izboljšave pri ozaveščanju mladih.

Morebiti še to – specifično glede ozaveščanja mladih v okviru obveznega šolanja velja, da, četudi je obravnava raznolikosti identitet v šoli obvezna, za njeno dejansko udejanjanje zaenkrat še ni ustrezno poskrbljeno. Tako je odvisna predvsem od spretnosti in stališča posameznih učiteljic_ev. V izsledkih raziskave iz leta 2021 je več kot polovica vprašanih poročala, da se o LGBT tematikah v šoli niso učile_i, dobrih deset odstotkov pa, da so o LGBT tematikah spregovorile_i zgolj v negativni luči. Tiste_i, ki so bile_i v šoli deležne_i pozitivnih reprezentacij LGBT tematik, so med najpogostejšimi predmeti, pri katerih so tematike obravnavale_i, navajale_i sociologijo, psihologijo in slovenščino.

Vir: <https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/10/Written-Contribution-on-the-position-of-LGBTI-persons-to-the-3rd-Cycle-of-UPR-of-Slovenia-1.pdf>

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/08/LGBT_mladi_porocilo_raziskave_2021.pdf

7. Ali po vašem mnenju tudi mediji in družabna omrežja vplivajo na to, kakšen je odnos do drugače spolno usmerjenih in LGBTQ skupnosti?

Da. Poleg družinskega okolja imajo veliko vlogo pri ustvarjanju mnenja in stališč vsekakor tudi mediji, bodisi klasični mediji ali družabna omrežja. Kako mediji prikazujejo LGBT skupnost je pomembno tako za bralko_ca, ki se srečuje s manjšinsko LGBT identiteto, kot tudi za družbo in politiko, saj mediji pomembno sooblikujejo naše dojemanje posamične tematike. Ti lahko določena dejanja »naredijo« sprejemljiva in legitimna, druga pa nesprejemljiva.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2016/11/Homofobija-na-na%C5%A1i-%C5%A1oli_slo_final.pdf

Vir: <https://www.mirovni-institut.si/wp-content/uploads/2014/08/mediawatch14.pdf>

8. Ugotovili sva, da je homofobija še kar v veliki meri prisotna v slovenski družbi, pa tudi druge oblike nestrpnosti do drugače spolno usmerjenih. Menite, da to vpliva na drugače spolno usmerjene osebe in kako se to pri njih odraža?

Zagotovo. Vse oblike nestrpnosti in nasilja imajo negativne posledice za LGBT posameznice_ke. Posledice nestrpnosti so lahko od fizičnega nasilja nad LGBT posamezniki_ki, do diskriminacije v javnem življenju, oteženega dostopa do storitev ali osnovnih dobrin, itd. Slednje se odražajo tudi v težavah v duševnem zdravju LGBT posameznic_kov.

Za uspešno izgrajevanje identitete je pomembno sprejemanje same_ga sebe in samospoštovanje. Pozitivno stališče ali visoko samospoštovanje pomeni, da se posameznica_ik sprejema takšno_ega kot je, da se ceni, je zadovoljna_en sam_a s seboj, da se čuti vrednega spoštovanja. Posameznice_ki z visokim samospoštovanjem se hitreje in lažje spoprijemajo z lastno spolno usmerjenostjo, se lažje razkrijejo in kakovostno živijo v svojem okolju. V kolikor je v družbi prisotna velika mera nestrpnosti je to lahko velika prepreka za oblikovanje pozitivne samopodobe posameznic_kov.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/10/brosura_03_spread.pdf

9. Na katerih področjih v Sloveniji imajo, po vašem mnenju, razkrite drugače spolno usmerjene osebe največ težav?

LGBT posameznice_ki se v Sloveniji srečujejo z diskriminacijo ter fizičnim, psihičnim, ekonomskim in verbalnim nasiljem. Iz izsledkov poročila leta 2019 je razvidno, da se je v obdobju 2015–2019 kar 60 % LGBT oseb v Sloveniji soočilo z nasiljem, bodisi verbalnim ali fizičnim. Od tega je šlo najpogosteje za žaljive opazke in žaljive ali sovražne zapise v različnih medijih (letaki, grafiti, spletne strani in spletni komentarji).

Če pregledamo celotno LGBT populacijo so v Sloveniji kršene človekove pravice transspolnih oseb pri dostopu do zdravstvenih storitev pri potrditvi spola. Zaradi pomanjkljivosti Zakona o partnerski zvezi so kršene človekove pravice istospolnim parom in njihovim družinam. Sistemska diskriminacija je težava tudi pri osebah, ki živijo s HIV-om.

Vir: <https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/10/Written-Contribution-on-the-position-of-LGBTI-persons-to-the-3rd-Cycle-of-UPR-of-Slovenia-1.pdf>

Vir: <https://lgbtpravice.si/wp-content/uploads/2019/10/Pravni-položaj-istospolnih-partnerstev-in-starsevstva.pdf>

Vir: <https://ljubljanapride.org/raziskave/> - Vsakdanje življenje mladih LGBTIQ+ oseb v Sloveniji, ali: "To, da imam svoje jebene pravice!" raziskovalno poročilo

10. Kam se mlade drugače spolno usmerjene osebe navadno obrnejo po pomoč, če jo potrebujejo?

Mlade LGBT osebe se najpogosteje po pomoč obrnejo na prijateljice_je, na splet (platforme kot so tosemjaz.net in družabna omrežja), na nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z LGBT tematikami in v določeni meri na šolsko osebje in starše. Kam se mladi obrnejo po pomoč je pomembno povezano tudi z njihovo stopnjo razkritosti in sprejemanja njihovega okolja.

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2016/11/Homofobija-na-na%C5%A1i-%C5%A1oli_slo_final.pdf

Vir: <https://ljubljanapride.org/raziskave/> - Vsakdanje življenje mladih LGBTIQ+ oseb v Sloveniji, ali: "To, da imam svoje jebene pravice!" raziskovalno poročilo

11. Ali mogoče imate podatke, koliko drugače spolno usmerjenih razkrije svojo spolno identiteto vrstnikom že v času osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja?

Žal, le deloma. Po izsledkih raziskave iz leta 2018 je kar 98 % anketiranih oseb delno ali popolnoma razkritih med prijateljicami_ji, ni pa zavedeno kdaj točno so se te osebe razkrile. Osebe so v splošnem najpogosteje popolnoma razkrile prijateljicam_em, sorojenkam_cem, staršem oziroma skrbnicam_kom in sošolkam_cem. Imamo še podatek, da se LGBT osebe mlajše od 18 let redkeje razkrivajo in so v vseh kategorijah podpovprečno razkrile, z izjemo razkrivanja med sošolkami_ci.

Vir: <https://ljubljanapride.org/raziskave/> - Vsakdanje življenje mladih LGBTIQ+ oseb v Sloveniji, ali: "To, da imam svoje jebene pravice!" raziskovalno poročilo

12. Kaj pa razkritje družini? Ali obstajajo družine in starši, ki svojega drugače spolno usmerjenega otroka ne sprejmejo? Mogoče veste koliko je tega v Sloveniji in kaj Vi menite o tem?

Žal vsekakor obstajajo družine in starši, ki svojih LGBT otrok ne sprejemajo. Po izsledkih raziskave iz leta 2018 je za starše oziroma skrbnice_ke značilna nižja stopnja sprejemanja otrokovih spolnih in/ali seksualnih identitet. Popolna sprejetost se zgodi v manj kot polovici primerov, delna pa v 37 %. Osebe so pogosteje popolnoma sprejete pri sorojenkah_cih kot pri starših. Še nižji deleži sprejemanja LGBT identitet velja za razširjeno družino (torej za stare starše, tete, strice ipd.). Le 32 % razkritih oseb navaja, da so v širši družini popolnoma sprejete, 23 % pa, da so v širši družini popolnoma nesprejete.

Kot že napisano, je sprejemanje naše identitete s strani družine in nam pomembnih drugih pomembno za našo dobrobit. Družine in starši, ki svojih LGBT otrok ne sprejemajo ogrožajo njihovo čustveno, socialno in potencialno tudi finančno varnost. Vsekakor je razkritje otrok proces tudi za njihove bližnje, vendar pa je ob tem varnost LGBT oseb na prvem mestu.

Vir: <https://ljubljanapride.org/raziskave/> - Vsakdanje življenje mladih LGBTIQ+ oseb v Sloveniji, ali: "To, da imam svoje jebene pravice!" raziskovalno poročilo

Vir: https://legebitra.si/wp-content/uploads/2019/10/brosura_03_spread.pdf

PRILOGA 3: INTERVJU 2

1. Kdaj si začutil/-a, da si drugače spolno usmerjen/-a?

Svoje občutke sem začela odkrivati in razvijati že v vrtcu. Značilno je, da se majhne punčke v vrtcu zaljubijo v fantke, se z njimi objemajo in pade tudi kakšen poljubček. Pri meni je bilo drugače. Otroško ljubezen sem že v vrtcu čutila do punc. Takrat mi tega niso preprečevali, saj je težko majhnemu otroku razložiti, da družba okrog mene pričakuje, da sem heteroseksualne usmerjenosti.

2. Ali si svojo drugačno spolno usmerjenost takoj sprejel/-a?

Svojo spolno usmerjenost sem dolgo zatirala, saj sem takrat, ko sem vse to začela bolj raziskovati ugotovila, da veliko ljudi tretira drugače spolno usmerjene kot nekaj nedopustnega. Moje zanikanje je trajalo vse do šestega razreda, ko sem se bolj zbližala s punco in ugotovila da simpatije vse bolj gojim do punc in ne fantov.

3. Komu si se o svoji drugačni spolni usmerjenosti najprej zaupal/-a?

Najprej sem povedala svoji sestri, saj sva si zelo blizu. Zaupala sem ji, da sem biseksualka in njena prva reakcija ni bila ravno prijetna. Rekla mi je, da ne smem biti biseksualno usmerjena. Govorila mi je tudi, da jo moja drugačna spolna usmerjenost spravlja v stres. Rabila je čas, da je vse premislila. Ko je pristopila do mene in mi povedala, da me sprejme in da verjame vame, sem se tudi sama razkrila kot lezbijka, česar prej nisem upala.

4. Ali si se že razkril/-a družini? Če da, kako so tvojo drugačno spolno usmerjenost sprejeli starši in nasploh družina?

Da, svoji mami, očetu ter nekaterim ostalim sorodnikom sem se že razkrila in morem reči, da so bile njihove reakcije kar zanimive. Z očetom sem imela kar nekaj težav, saj se zaradi mojega razkritja veliko časa ni pogovarjal z menoj, sedaj pa že počasi prihajava nazaj v primeren odnos. Mislim, da je na njegovo reakcijo vplivala njegova narodnost in pa tudi vera. Mama pa je rabila veliko časa, da je vse premislila in me sprejela. »Vem, da tega ne moreš ne ti, ne jaz spremeniti, tako, da ne vem zakaj bi se sekirala, ko pa vem, da na to nimam vpliva.« mi je rekla mama, ko sem jo vprašala, kako to, da me sedaj sprejema takšno kot sem. Presenetilo me je, da je moja spolna usmerjenost ni motila. Razkrila sem se tudi tetam, maminim sestram, ki so mi rekle, da dokler sem jaz srečna bom imela vedno njihovo podporo. Sorodnikom po očetovi strani se še ne upam razkriti.

5. Kako so pa tvojo drugačno spolno usmerjenost sprejeli tvoji prijatelji in družba okrog tebe v kolikor si se jim že zaupal/-a?

Večina mojih prijateljev je drugače spolno usmerjenih, zato mi ni treba skrbeti, da me ne bi sprejeli. Imam eno prijateljico, ki ni ravno navdušena nad samo LGBTQI+ skupnostjo, a se veliko pogovarjava o teh stvareh in ji tudi sama poskušam tematiko čim bolj približati. Prijateljem, ki niso drugače spolno usmerjeni, sem se razkrila nekoliko kasneje in tudi oni so me v večini sprejeli tako kot sem, so pa nekateri rabili nekaj časa za premislek.

6. Si imel/-a kdaj občutek manjvrednosti in nesprejetosti zaradi svoje drugačne spolne usmerjenosti?

Da. V osnovni šoli sem bila vedno mnenja, da me ne marajo preveč zaradi moje spolne usmerjenosti, saj so se okrog mene pojavljali homofobični komentarji in opazke.

7. Se ti zdi, da ima tvoja drugačna spolna usmerjenost vpliv na tvoje duševno počutje/zdravje?

Ko razmišljam o preteklosti, se spomnim, da je moja drugačna spolna usmerjenost močno vplivala na mene. V slabem smislu je vplivala na moj zunanji izgled kot tudi na duševno zdravje. Menila sem, da me zato, ker sem lezbijka ljudje ne bodo marali.

8. Meniš, da diskriminacija, zatiranje ter nestrpnost do LGBTQI+ skupnosti vpliva na duševno počutje/zdravje posameznikov, ki so drugače spolno usmerjeni?

Strinjam se. Pomanjkanje znanja o naši LGBTQ skupnosti predstavlja kar velik problem. Ljudje so premalo razgledani in zato posledično tudi diskriminirajo in zatirajo LGBTQ skupnost. Morda bi se več ljudi identificiralo kot del LGBTQ, če bi imeli boljše znanje o sami skupnosti. Pomanjkanje znanja o drugih spolnih usmerjenostih in identitetah se je pokazalo tudi pri meni, saj sem na začetku menila, da sem trans. Seveda nisem vedela, da je spolna identiteta fluidna.

9. Ali si se kdaj srečal/-a z diskriminacijo? Si bil/-a kdaj žrtev psihičnega ali fizičnega nasilja zaradi svoje spolne usmerjenosti?

S fizičnim nasiljem se še nisem srečala, s psihičnim pa ja. Prej sem se z raznimi opazkami s strani okolice srečevala skoraj vsak dan, saj sem kot lezbijka tarča moškim, ki tako rekoč »občudujejo« lezbijke oziroma imajo na njih fetiš.

10. Ali je kdaj prišlo do samopoškodbe, samomorilnih misli ali poseganju po alkoholu, cigaretah, prepovedanih substancah itd. zaradi tvoje drugačne spolne usmerjenosti?

Do samopoškodbe in zlorabe substanc ni prišlo posredno samo zaradi moje spolne usmerjenosti, ampak zaradi pritiska šole, stresa in sezonske depresije.

11. Ali se ti zdi, da so pravice drugače spolno usmerjenih v Republiki Sloveniji zadovoljive? Bi kaj spremenil/-a?

S pravicami drugače spolno usmerjenih v Sloveniji nisem kaj dosti seznanjena, zato težko povem. Menim pa in si tudi želim, da bi istospolni pari lahko v Sloveniji posvojili otroke ter da bi bila omogočena oploditev s biomedicinsko pomočjo tudi lezbijkam.

12. Ali si vključen/-a v katero od društev oziroma si se kdaj že obrnil/-a po pomoč na katero od društev ali organizacij, ki delujejo na tem področju? In zakaj?

Po pomoč se nisem obrnila na nobeno od društev in vanje tudi nisem vključena. Bi si pa morda želela pomagati ljudem na področju naše skupnosti.

13. Meniš, da društva prispevajo k boljši osveščenosti širše javnosti o tej tematiki in da nudijo tudi ustrezno pomoč posameznikom, ki jo potrebujejo?

Prej omenjeno, z društvi in njihovim delovanjem nisem dovolj seznanjena, da bi lahko odgovorila na vprašanje.

14. Kaj pa meniš glede številnih informacij za spletu in družabnih omrežjih, ki krožijo o tej tematiki?

Pomagajo k ozaveščanju, definitivno. Menim pa, da bi tega moralo biti več. Se izboljšujejo, saj se tudi mediji vedno bolj razvijajo, ampak se mi zdi, da je tukaj v Sloveniji tega res premalo.

15. Bi želel/-a, da se o tej temi več govori tudi v šoli v času vzgojno izobraževalnega dela?

O tej temi bi morali bolj govoriti v šoli, čeprav se najdejo dijaki, učenci pa tudi učitelji, ki o tej temi nočejo ničesar slišati kaj šele o tem govoriti. Obstaja veliko predmetov v katere bi lahko vključili to temo, organizirali pa bi se seveda lahko tudi posebni dnevi za LGBTQ, po možnosti v času, ko je mesec ponosa. Opazila sem, da se obeležujejo različni mednarodni dnevi po šolah, nikjer pa še nisem zasledila, da bi se v šolah obeleževal na primer dan boja proti homofobiji. Se mi zdi, da bi že to bil velik korak.